Nr. 194 NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM

Kraków, Środa 27 Sierpnia 1924.

Rok XLIII

Prenumerata miesięczna:
Bez odnoszenia . . . . . 5·40 zł.
Z odnoszeniem . . . . . 5·60 „
Z przesyłką pocz. . . . . 4·20 „
Za granicą . . . . 7·— „
Cena numeru 15 groszy
Adres Redakcji: ul. Jagiellońska L. 10. Telefon 41. Międzymiast. 1572.
Adres Administracji: ul. Jagiellońska L. 10. Telefon 241.

NOWA REFORMA

dziennie o godzinie 3 po południu

Polityczne znaczenie sanacji naszych Kresów Wschodnich

Kraków, 25 sierpnia.

Wypadki, rozgrywające się na naszem pograniczu wschodniem, mające początkowo charakter **lokalnych zaburzeń**, nabrały w ostatnim czasie **charakteru do pewnego stopnia międzynarodowego.** Stało się to z chwilą wysłania przez rząd polski noty do Związku socjalistycznych sowieckich republik, reprezentujących dawną Rosję. Nota rządu polskiego stwierdza ponad wszelką wątpliwość udział oficjalnych czynników sowieckich w organizowaniu **akcji dywersyjnej wymierzonej przeciwko Polsce.**

Myliłby się jednak, ktoby sądził, że akcja sowiecka zwraca się tylko wyłącznie przeciw Polsce. Nie — **akcja sowiecka bowiem zakrojona jest na szerszą miarę.**

Wystarczy tylko wziąć pod uwagę takie fakty, jak **napady na terytorjum Finlandji, ostatnie sprzysiężenie komunistyczne w Estonji,** inspirowane przez sowiety, lub też **wichrzenia na Łotwie,** aby poznać jej rozmiary.

Wszystkie te objawy razem wzięte, wskazują, że działanie trzeciej międzynarodówki, a względnie kryjącego się poza nią rządu sowietów, jest prowadzona **konsekwentnie, planowo i zmierza do pewnego ściśle określonego celu.**

Postawmy sobie teraz pytanie, jaki to może być cel? Odpowiedź na to da nam pobieżna nawet analiza kierunku polityki rosyjskiej w ostatnich dwóch wiekach. Poprostu **Rosja prze do morza.** Dawna carska Rosja posiadała na wschodniem wybrzeżu Bałtyku poza Petersburgiem i Kronsztadem porty w Rewlu, Rydze i Libawie; dzisiaj pozostały jej tylko porty: petersburski i kronsztadzki, które zresztą przez kilka miesięcy w roku są zamarznięte. Walka o wybrzeże morza bałtyckiego z Polską i Szwecją, to nic innego jak **konieczne parcie olbrzymiego, ściśle kontynentalnego mocarstwa, ku morzu,** ku portom niezamarzającym, ku **otwartym drogom wszechświatowego handlu.** Wynik wielkiej wojny i przewrotu pozostawił Rosji tylko port w Petersburgu, to „okno na Europę“, wyrąbane przez Piotra Wielkiego. Ale dzisiaj okno to, a względnie okienko, jest za ciasne i przepuszcza zamało powietrza dla olbrzymich przestrzeni sowieckiego imperjum. Zupełnie więc zrozumiałem jest, że **Rosja stara się odzyskać utracone wybrzeże morskie z jego portami.**

Droga bezpośredniego podboju jest zamknięta. Rząd sowiecki stosuje więc inną, na Gruzji wypróbowaną receptę. Oto w tym celu propaganda bolszewicka **wyzyskuje ruchy społeczne i aspiracje narodowościowe w tych państwach, które odgradzają ją od upragnionego celu, od morza.** Polityka sowietów, popiera istniejące w tych państwach **stronnictwa przewrotowe, komunistyczne** i podsyca antagonizmy narodowościowe. Celem zaś ostatecznym tej akcji jest **stworzenie w ościennych państwach republik sowieckich i połączenie ich w jeden federacyjny związek z Rosją,** co się w praktyce równa pochłonięciu ich przez Związek sowiecki, czyli **przywrócenie stanu z przed wojny.**

Pod tym kątem też należy rozpatrywać **akcję dywersyjną.**

Wskazują też na to głosy oficjalnej prasy sowieckiej, które z napadów, zorganizowanych przez rząd sowiecki, **starają się stworzyć fikcję powstania białoruskiego.** Jest przecież zupełnie jasnem, że sowietom uśmiecha się **rozszerzenie granic t. z. sowieckiej republiki białoruskiej aż po Wilno, uzyskanie bezpośredniego kontaktu z Litwą Kowieńską a przez nią z Niemcami, okrążenie Łotwy i Estonji, osłabienie Polski i** sprowadzenie jej do rzędu małego państewka.

Dlatego też sprawa uporządkowania stosunków i pacyfikacji naszego pogranicza wschodniego **wyrasta do znaczenia jednego z zasadniczych problemów naszej państwowości w chwili obecnej.**

I tu trzeba sobie powiedzieć otwarcie, że **w sprawie tej nie zrobiono dotychczas nic, albo niezmiernie mało.** Do rozwiązania tej, o tak niesłychanem znaczeniu dla naszego bytu państwowego kwestji, przystępowano dotychczas **bez jakiegokolwiek ustalonego programu, bez jakiejkolwiek linji wytycznej.** Poprostu żyło się z dnia na dzień, stosując austrjacką zasadę: „fortwursteln“, lub też rodzime polskie: „jakoś to będzie“.

A tymczasem **jest bardzo źle.**

To co się dzisiaj dzieje na kresach wschodnich, woła wielkim krzykiem o poprawę. — Ustawiczne zmiany na stanowiskach naczelnych, a w ślad zatem **zmiany systemu rządzenia, nieład i anarchja wśród niższych władz administracyjnych oraz częste akty samowoli** wobec ludności miejscowej, wywołują stan niepewności i **budzą niezadowolenie ogólne,** które sprytnie i celowo wyzyskuje sowiecka propaganda. Tworzy się i zbiera materjał palny, mogący przy nadarzającej się sposobności wybuchnąć krwawym płomieniem. Jest to przykre, ale właśnie dlatego trzeba to uświadomić i wziąć się do naprawy stosunków póki jeszcze czas, **trzeba odrobić to, co zaniedbano.**

Praca ta, o ile ma być celowa, musi być prowadzona w dwóch kierunkach.

Jest bowiem rzeczą niezaprzeczalną, że **samo stosowanie represyj natury policyjno-administracyjnej nie zapobiegnie złemu.** Nie mamy tutaj oczywiście zamiaru zaprzeczania konieczności takich środków: przeciwnie są **one niezbędne dla podniesienia autorytetu władzy państwowej** i zapewnienia bezpieczeństwa ludności oraz poszanowania prawa. Chodzi nam tylko o podkreślenie, że **równocześnie trzeba prowadzić akcję sanacji w drugim kierunku.**

Pierwszym warunkiem ku temu jest **gruntowna reorganizacja administracji w województwach kresowych,** podniesienie jej sprawności i sprężystości w granicach obowiązujących ustaw.

Niezbędnem jest dalej **przeprowadzenie reform społecznych, a więc przedewszystkiem reformy rolnej,** której wykonanie **podetnie agitację komunistyczną w korzeniu i pozyska dla idei państwowej ogromne masy włościańskie.**

W końcu **należy rozwiązać zagadnienie mniejszościowe,** z uwzględnieniem aspiracyj narodowościowych tamtejszej ludności, **oczywiście w ramach konstytucji i przy bezwzględnem zabezpieczeniu integralności państwa.** Tylko w ten sposób można rozwiązać zawiłą sprawę t. z. kresów wschodnich, skonsolidować państwo i postawić silną i skuteczną zaporę dążeniom rosyjskim na zachód.

——oo——

Nowe bunty na kresach za pieniądze sowieckie

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 25 sierpnia. Dzisiejsza „Gazeta Poranna“ przynosi dalszy artykulik informacyjny, stwierdzający, iż **na Kresach wschodnich projektowane są nowe napady i zaburzenia.** Ostatnie dochodzenia policji politycznej miały przynieść **nowe rewelacje** w tej sprawie. Artykulik ów zaznacza, że **na pograniczu sowieckiem i litewskiem mówi się obecnie już jawnie, że lada chwila wybuchnie tam powstanie.** Każdy nowy napad jest przedstawiany w ten sposób, jakoby walka już się rozpoczynała, trzeba więc chwycić za broń itd. **Agenci, najczęściej rekrutujący się z wrogo usposobionych mieszkańców pogranicza,** prowadzą swą agitację bezustannie, a naturalnie wielu jest takich, którzyby bardzo chętnie widzieli takie powstanie, albowiem agitatorzy sowieccy starają się ich przekonać, że po odłączeniu się od Polski będzie im w Sowdepji jak w raju.

Dla większego przekonania wątpiących **sypią się szczodrze pieniądze z rąk agitatorów,** aby dowieść, że Polska jest słaba i byle się siły sowieckie zebrały, wówczas wszystko się powiedzie.

Sztaby **w Smoleńsku i Mińsku** nie zakładają bezczynnie rąk. Mimo zapierania się sowietów, że nie mają nic wspólnego z bandyckiemi napadami na nasze terytorjum pograniczne, **odbywa się ciągle „pogotowie“, czyli przygotowywanie się nowych band,** bądź pod ukrytą komendą bandyckich atamanów, bądź innych przywódców szajek. Obecnie prowadzone są **nadzwyczajne przygotowania w tym kierunku, aby wywołać na szeroką skalę zakrojone zaburzenia, ewentualnie powstanie na kresach.**

Votum zaufania dla Herriota

Paryż, 25 sierpnia (PAT). Izba ukończyła dyskusję nad interpelacjami w sprawie układu londyńskiego, **uchwalając rządowi votum zaufania 335 głosami przeciwko 204.**

Niemcy bezwarunkowo podpiszą umowę londyńską

Ataki nacjonalistów na Herriota i Mac Donalda

Wiedeń, 25 sierpnia (PAT). W kołach parlamentarnych oświadczają, że należy się liczyć z tem, że **niemieccy narodowcy będą obstawali przy swem odmownem stanowisku w stosunku do układu londyńskiego.** Rząd niemiecki jest silnie zdecydowany na wypadek, gdyby nie uzyskał większości dwóch trzecich dla ustawy kolejowej, **zarządzić natychmiast rozwiązanie Reichstagu.** Projekt urządzenia referendum ludowego został zaniechany, ponieważ przeprowadzenie referendum nastręcza wiele trudności. Gdyby parlament miał być rozwiązany, rząd **zażąda uchwalenia ustaw zwykłą większością w trzech czytaniach,** poczem na podstawie art. 43 konstytucji niemieckiej **podpisze układy londyńskie.** Podpisanie układu londyńskiego nastąpi więc na każdy sposób.

Rokowania rządu ze stronnictwami

Berlin, 25 sierpnia (AW). Dziś odbywa się narada pomiędzy przedstawicielami stronnictw rządowych a niemieckimi narodowcami. Do tej pory nie wiadomo jeszcze, jakie stanowisko zajmą niemiecko-narodowi.

Prasa narodowo-niemiecka jednak nie zmieniła tonu. „Kreuz-Ztg.“ z dnia 23 bm. nazywa **Herriota i Mac Donalda rozbójnikami i mordercami.**

Prasa rządowa wzywa Marksa, **aby nie wchodził w kompromis ze stronnictwami,** które w ten sposób mogą skompromitować Niemcy.

Wrażenia z Górnego Śląska

(Korespondencja „Nowej Reformy“)

Katowice, 23 sierpnia.

(rom) W ostatnich kilku miesiącach, pod wpływem strajku górnośląskiego i ciągłych starć pomiędzy przemysłowcami a robotnikami, polska opinja publiczna zainteresowała się stosunkami, panującemi na polskiej części Górnego Śląska. Jednakże zainteresowanie to jest jeszcze zbyt małe, powierzchowne.

Pierwsze wrażenie, jakie odnosi polski podróżny przy wjeździe na Górny Śląsk, jest zdziwienie, że praca ludzka mogła tak dużą przestrzeń ziemi zamienić w jedną wielką halę fabryczną, w jeden warsztat pracy, poprzeciągać wszędzie szyny, druty i każdą piędź ziemi przewiercić i zużyć. W przeciągu stosunkowo bardzo krótkiego czasu, najwyżej 50 lat, z żywiołową siłą dokonali Niemcy rękami polskiego robotnika uprzemysłowienia Górnego Śląska, tworząc z niego jedno z największych centrów niemieckiego przemysłu hutniczo-kopalnianego. W ślad za ich inżynierami i przedsiębiorcami przyszła ciężka lecz imponująca machina ich cywilizacji, która wyrównała wszelkie różnice, stawiając dewizę „Deutschland über Alles“. I nawet teraz po 4 latach polskiego panowania obuch cywilizacji niemieckiej ciąży nad Górnym Śląskiem. Niemcy bronią wytrwale swojej placówki i tylko bardzo niewielka grupa oportunistów odznacza się pewnym indeferentyzmem narodowym, pod wpływem którego są skłonni stanąć po stronie tych, którzy więcej dają.

Udałem się do jednej z centralnych instytucyj grupującej przemysł niemiecki G. Śląska, celem zasięgnięcia informacyj. Spotkałem się z bardzo grzecznem przyjęciem. Jednakże na wzmiankę moją, iż pragnąłbym porozumieć się w sprawie sytuacji strajkowej na Górnym Śląsku ze znajdującym się przy tej instytucji w charakterze delegata rządu, Polakiem, w zręczny sposób skierowano mnie do specjalnego działu prasowego, gdzie zostałem przyjęty przez jednego z szefów, naturalnie Niemca. Na wszelkie moje pytania, oraz zarzuty, które stawiałem, znajdowały się tłomaczenia, jednakże niepoparte żadnemi szczegółami realnemi, całkiem gołosłowne. Informujący mnie przyznał się, iż przemysłowcy niemieccy na Górnym Śląsku są do tego stopnia niezadowoleni z orzeczenia komisji arbitrażowej, iż uważają za konieczne zwołać po raz wtóry komisję, któraby uwzględniła w szerszej mierze ich postulaty. Wobec zarzutów, że Niemcy celowo nie przyjmują pewnej liczby polskich robotników, otrzymałem odpowiedź, „iż brak zamówień uniemożliwia zatrudnienie wszystkich robotników, **a zresztą pewne żywioły nie będą przyjęte do pracy**“. Naturalnie chodzi tutaj o robotników, prowadzących agitację, rzekomo „wywrotową“ pośród rzesz robotniczych.

Po tym „wywiadzie“ pożegnany w nadzwyczaj uprzejmy, może nawet zbyt uprzejmy sposób, który mógł dawać wiele do myślenia, udałem się z Katowic nad granicę niemiecką do Poręby, a po drodze miałem sposobność rozmawiać ze starym śląskim „pieronem“ szoferem, który w nieco inny sposób wyjaśniał sytuację, panującą na Górnym Śląsku.

„Ojciec mój pracował na kopalni 30 lat. Dopiero obecnie po raz pierwszy w swojem życiu dostał wypowiedzenie pracy. Niemieccy kapitaliści, właściciele kopalń i hut po polskiej, jak po niemieckiej stronie, **zaniedbują celowo swoje przedsiębiorstwa po polskiej stronie,** ulepszając i wznosząc nowe zabudowania fabryczne i domy robotnicze **po stronie niemieckiej**“.

Ten głos Polaka, Górnoślązaka, jest najmiarodajniejszym, zwłaszcza jeżeli na każdym kroku najpowierzchowniejsza obserwacja życia górnośląskiego nasuwa przed oczy Niemca butnego, afiszującego swą niemieckość z giestem władcy, a równocześnie solidarnego, sprężystego o posłusznego wobec jednego przyświecającego mu celu: utrzymania żywiołu niemieckiego na G. Śląsku.

Nie należy lekceważyć sytuacji na Górnym Śląsku. Zadaniem rządu jest wdrożenie rozumnej, energicznej i celowej akcji, celem przywrócenia zupełnej równowagi w stosunkach górnośląskich.

Niemcom udało się w znacznej mierze zdezorganizować polski lud pracujący i wnieść zarzewie niezgody pomiędzy braci-rodaków. Komunizm, który do niedawna nie znajdował zwolenników wśród ludu polskiego, obecnie szerzy się coraz bardziej na Górnym Śląsku. Ciągłe awantury, burdy i pijatyki, mimo obowiązującego na całym obszarze polskiego G. Śląska zakazu używania alkoholu w czasie strajku, oto smutny obraz stanu, do jakiego potrafili swojem bezwzględnem stanowiskiem doprowadzić niemieccy przemysłowcy, których zadaniem jest okazać światu, że G. Śląsk nie może istnieć w związku z Polską.

Rząd polski i społeczeństwo polskie, które przed plebiscytem w tak żywy sposób interesowało się Górnym Śląskiem, musi zrozumieć, że walka o polskość G. Śląska nie jest zakończona, lecz zaledwie się rozpoczęła.

A jest o co walczyć, bo nietylko o bogate kopalnie i huty, które będą stanowić podstawę rozwoju polskiego przemysłu, ale o miljon rodaków, którzy mimo setek lat wysiłków germanizacyjnych, zachowali w swem sercu przywiązanie głębokie i szczere do polskiej mowy i do ziemi, którą zamieszkują.

Kiedy pytałem młodego górnika, który pracował po wojnie w Niemczech, co go skłoniło do powrotu na Górny Śląsk, powiedział: „Tutaj mieszkają moi ojcowie, więc i ja tu wróciłem“.

Polski robotnik jest głęboko przywiązany do swojej ziemi i oczekuje ciągle pomocy w walce o jej polskość ze strony całego narodu. Pomoc tę dać musimy naszym rodakom, aby nie zwątpili o nas i nie opuścili rąk w ciężkiej i żmudnej pracy dla Ojczyzny.

Parlament w Anglji przed rozwiązaniem?

Londyn, 25 sierpnia (AW). „Evening News“ przytacza okólnik centralnego biura partji konserwatywnej do swych agentów w całym kraju, w którym z wielkim naciskiem podniesiono możliwość **bliskich wyborów, wobec czego partja musi być do nich w każdej chwili przygotowaną.** W kołach konserwatywnych liczą się z możliwością **nowych wyborów jeszcze w grudniu,** w następstwie debaty nad kwestją irlandzką oraz traktatem sowiecko-angielskim.

Londyn, 25 sierpnia (AW). Churchill oświadczył w w interwiewie, iż w dniu 25 września wygłosi mowę na zgromadzeniu wspólnie z sir Robertem Horne, a to celem **zjednoczenia wszystkich sił do wspólnego ataku na socjalistów podczas bliskich nowych wyborów.** Za cel swej akcji stawia on utorowanie drogi do **ściślej współpracy konserwatystów i liberałów.**

——oo——

Mussolini ugina się przed opozycją

Paryż, 25 sierpnia (AW). W kołach politycznych utrzymują się pogłoski, że w rządzie włoskim zanosi się na zasadniczą **zmianę polityki.** Przewidują, że Mussolini zdecydował się na ostateczne **zawarcie kompromisu z opozycją.** — Mussolini odbył już rozmowy z przywódcami liberałów celem ułożenia zasad, tyczących się polityki.

Pierwszym objawem zapowiadającego się kompromisu jest **znaczne złagodzenie cenzury.** Mussolini jest zmęczony trudną walką tembardziej, że w całym szeregu miejscowości jak np. w Neapolu, **mnóstwo osób poważnych opuściło stronnictwa rządowe.** We Florencji istnieje już **kompromis liberałów z faszystami.** Mussolini wystosował pismo do prefekta policji we Florencji dziękując mu za tę politykę i stawiając Florencję na wzór innym miastom.

Bunt w marynarce greckiej

Zamierzony zamach stanu — Rząd załatwił go ugodowo

Sobotnie depesze przyniosły z Aten informację, że **w wojennej marynarce greckiej wybuchła rewolta.** Bezpośrednią jej przyczyną było, że komendant okrętu wojennego „Awerow“, nazwiskiem Kolialeksis, skazany zaocznie, jak się zdaje, za udział w strajku marynarzy, na 2 miesiące więzienia i utratę praw obywatelskich, wbrew rozkazowi nie stawił się w ministerstwie marynarki. Kolialeksis proklamował **bunt oficerów marynarki, celem obalenia obecnego rządu,** w programie stawiając „przywrócenie ładu i karności w armji i flocie“ i amnestję dla oficerów, biorących udział w poprzednim strajku.

W odpowiedzi na to rząd rozkazał całej flocie wojennej **zebrać się przed arsenałem, gdzie ma być rozbrojona.**

Zdaje się, że hasło Kalialeksisa, wzywające oficerów marynarki do buntu, nie znalazło u nich takiego odgłosu, jak sobie Kalialeksis obiecywał. Prócz załogi statku „Lemnos“, której załoga zawiadomiła rząd, że przyłącza się do akcji buntowniczej, komendanci innych okrętów wojennych byli widocznie pojednawczo usposobieni, skoro ostatnie informacje opiewają, że wskutek interwencji ministra marynarki Hajdikyrakosa, zgodzili się **przywódcy zbuntowanych oficerów przybyć do arsenału i złożyć ponowne ślubowanie wierności dla rządu.** Na tem zdaje się, skończy się incydent, który zapowiadał się jednak wcale groźnie.

Jak się bowiem okazuje, **część garnizonu ateńskiego brała udział w zamachu stanu.** Kilku zbuntowanych oficerów **obsadziło w nocy gmach ministerstwa marynarki.**

Rząd obsadził wojskiem wzgórza dominujące nad portem Faleron, w którym flota stoi na kotwicy.

Jeżeli więc rządowi udało się, w kompromisowej drodze, zlikwidować zamierzony zamach stanu, to na wszelki sposób rewolta marynarki wojennej nie pozostanie bez **przykrych dla rządu konsekwencyj.**

——oo——

Z Czechosłowacji

Dnia 20 sierpnia.

(Kłopoty z Rusią Przykarpacką. — Zmiany gubernatorów. — Agitacja komunistyczna i jej skutki. — Nawracanie na prawosławie. — Sprawa unji na Welehradzie. — Wszędzie polityka).

„Nie miała baba kłopotu...“ mówi polskie przysłowie: i Czesi anektowali Ruś Przykarpacką, jako przyszły korytarz do Rosji, a teraz nie wiedzą, co z tym fantem zrobić. Za panowania Madziarów był to kraj zapomniany i zaniedbany; większe posiadłości były w ręku Madziarów, handel i przemysł w ręku żydów, chłop był wyrobnikiem i niewolnikiem, bo go licha ziemia nie mogła wyżywić. Emigracja do Ameryki wzrastała z roku na rok. Inteligencję tworzy duchowieństwo unickie i garstka nauczycieli. W chwili objęcia zarządu przez Czechy były trzy wybitne stronnictwa: madziarskie, ukraińskie i rosyjskie, ale wszystkie za słabe, aby mogły dyktować Czechom warunki. Upadły też wszystkie, przyjąwszy z musu orjentację czechosłowacką. Pierwszym też gubernatorem był Słowak Mojsza, drugim Czech dr Brejha, którego z powodu niebywałej korupcji musiano zasuspendować, trzecim Rusin z Ameryki dr Żatkowicz, po którym sobie obiecywano wiele, ale Czechom nie był na rękę, bo dążył do autonomji, więc wrócił do Ameryki; po drze Ehrenfeldzie, za którego rozwinęła się najgoretsza opozycja przeciw Czechom, nastąpił wreszcie znowu Rusin dr Beskid. Do czego doszło oburzenie na rząd czeski, świadczą wybory do sejmu praskiego, w których rządowe stronnictwo poniosło zupełną klęskę, a górę wzięli — komuniści. Ich dziełem jest agitacja przeciwpaństwowa za odmawianiem urzędom płacenia podatków; ich dziełem niedawne zaburzenia w Solwie, których ofiarą padło kilku ludzi i wielu rannych. Czy zapowiedź autonomji potrafi wzburzone żywioły uspokoić, a przedewszystkiem, czy Czesi potrafią się zdobyć na autonomję — przyszłość pokaże.

Tymczasem jeszcze inna reforma zapala i rozdrażnia umysły. Zamiast nieść temu ciemnemu ludowi kaganiec oświaty, wmawiają w niego, że jest Rosjaninem, że mu religję prawdziwą zepsuto przez unję a więc musi powrócić na prawosławie. Sprowadzono serbskiego prawosławnego biskupa Dositeja, zmuszono biskupa unickiego Pappa do rezygnacji, a młodego księdza dra Mikołaja Beskida, wnuka obecnego gubernatora, przeznaczono na przyszłego biskupa prawosławnego. Skąd ta gorliwość prawosławna u bardzo indeferentnych Czechów? Czyżby to była przysługa przyszłej Ro-

sji, z którą nietylko korytarzem ruskim chcą Czesi być połączone?

Sprawy religijne wysunęły się w Czechach na plan pierwszy przez kongres unjonistyczny na Welehradzie (na Morawach), odbyty w pierwszych dniach sierpnia. Obecni byli teologowie włoscy, francuscy, hiszpańscy, angielscy, kilku dostojników polskich i ruskich i nuncjusz papieski Marmaggi. Program zjazdu obejmował szereg odczytów na temat połączenia kościoła wschodniego z zachodnim. Z przemówień i depesz można było wywnioskować, że sprawa ta nie jest tak bliską rozwiązania, nie tyle z powodu dogmatycznych różnic, ile z powodu uprzedzeń, jakie mają wyznawcy kościoła wschodniego do kościoła zachodniego. Z referatów czeskich widać było jasno, że im nie idzie o sprawę religijną, ale o polityczną, a przecież jeżeli kto, to tylko Polska, może naprawdę stać się w tej kwestji pośredniczką. — Czesi nadają się najmniej do spraw tego rodzaju, podkopując kościół rzymski swym husyckim kościołem t. zw. narodowym.

(prz.)

Listy z kraju

(Koresp. „N. Reformy").

Oświęcim, 23 sierpnia.

(Wzrost drożyzny. — W sprawie zniesienia starostwa w Oświęcimiu. — Napaść „Sztandaru Chłopskiego").

Jak co roku pod jesień, drożyzna zaczyna powoli, ale za to trwale się wzmagać. Bułki zdrożały o 3 grosze, na targu żądano za jaja 15 groszy, za masło 5 zł., wogóle widoczną jest tendencja dyskredytowania nowej waluty z chęcią zrównania 1 zł. z dawnym miljonem. W tym względzie należy przyznać pierwszeństwo dorożkarzom, którzy żądają za jazdę na dworzec 1 zł. od osoby, podczas gdy dawniej płacono 1 miljon. W ten sposób pobierają za jedną jazdę trzy do cztery zł, — przed wojną kosztowała taka jazda 60 hal, a później najwyżej 1 K. Należałoby zawczasu przedsięwziąć energiczne środki przeciw niesumiennym spekulantom.

Demagogiczna robota za zniesieniem starostwa w Oświęcimiu nie ustaje, a obałamuceni włościanie wnoszą petycje i podania za przydzieleniem powiatu do Białej w przypuszczeniu, że płacić będą mniejsze podatki, przyczem zapominają, że podatek gruntowy jest w całej Polsce zaś przemysłowy jest w Białej znacznie wyższy, gdyż powiat bialski należy do drugiej klasy taryfy podatku przemysłowego, podczas gdy w Oświęcimiu pobiera się go według klasy czwartej. Naturalnie miasto Oświęcim przedsięwzięło w obronie swoich interesów energiczną akcję, przedłożono władzom miarodajnym szeroko umotywowane memorjały, które wręczyła w Warszawie osobna delegacja. Sprawa będzie definitywnie załatwioną w jesieni. Tymczasem stronnictwo, które tę akcję popiera, rozpoczęło w swym organie „Chłopski Sztandar" akcję przeciw radnym miasta Oświęcimia, których obrona interesów miasta jest naturalnym obowiązkiem. Przedewszystkiem rzucono się na burmistrza Mayzla, a obecnie ostatni numer wspomnianego czasopisma polemizuje z działalnością społeczną radnego Orłowskiego, który jest dyrektorem miejscowej poczty. Artykuł jednak trafił kulą w płot, gdyż działalność społeczna Orłowskiego znaną jest nietylko w Oświęcimiu, ale na szerokich ziemiach polskich. On to brał żywy udział podczas wojny w pracy legjonowej, on stworzył komitet w chwili, gdy Niemcy bialscy zażądali w r. 1916 przyłączenia powiatu oświęcimskiego i bialskiego do Śląska Cieszyńskiego i wywołał przeciwakcję w całej b. Galicji, on zorganizował w Oświęcimiu, jako austr. urzędnik państwowy, na wieść o zawarciu haniebnego pokoju brzeskiego, strajk polityczny i pozbawił niemieckie komendy wojskowe przez cały dzień połączeń telegraficznych i telefonicznych, on pracował żywo w komitecie dla obrony praw Śląska Cieszyńskiego, utworzonym z powodu znanej uchwały Rady ambasadorów w Paryżu w sprawie niesprawiedliwego podziału Śląska Cieszyńskiego, on wreszcie był duszą komitetu w Oświęcimiu, wyłonionego dla spraw plebiscytowych Górnego Śląska. P. Orłowski posiada za zasługi zawodowe order „Polonia restituta", zaś kapituła w Bytomiu przyznała mu odznaczenie za prace plebiscytowe. Zacietrzewienie w Polsce sięga tak daleko, że przeciw pracownikom społecznym tej miary występuje się agresywnie, żądając nawet za pomocą interpelacji w Sejmie, aby urzędnikom państwowym zakazano pracy społecznej. W ten sposób daleko w Polsce nie zajdziemy!

Tragiczna śmierć pułkownika

Częstochowa. Onegdaj pułk. Krynicki przechadzał się tu w towarzystwie jednego z oficerów pułku po dziedzińcu koszarowym. Nagle z niewiadomej przyczyny wypalił pistolet, znajdujący się w kieszeni pułkownika, raniąc go w pachwinę. Mimo natychmiastowej pomocy pułkownik Krynicki w krótkim czasie zmarł.

Śp. pułkownik Krynicki liczył lat 37, odznaczony był krzyżem „Virtuti Militari" i „Walecznych". Stopnia swego dosłużył się na froncie.

Zjazd delegatów Izb rękodzielniczych

Kraków, 25 sierpnia.

W sobotę wieczorem na „Kotłowem" toczyły się obrady zjazdu delegatów Izb rękodzielniczych z całej Polski. W obradach wzięli udział przedstawiciele Senatu i Sejmu oraz władz miejscowych. W obradach brali udział: pp. Osowski (z Kielc), Staszak (z Poznania), Grzyb i Kaczorowski (z Tarnowa), Pammer i Ptaszek (ze Lwowa), posłowie: Sobota i Szmigiel (z Katowic), oraz Holeksa z Krakowa. Z ramienia władz krakowskich obecni byli: radca Fedorowicz (województwo) i inż. Kaczyński, Witold Ostrowski, instruktor przemysłowy, radca magistratu Kubalski, prezes Izby handlowej i przemysłowej Epstein, inż. Biasion (Izba budowniczа), oraz przedstawiciele prezydjum krak. Izby rękodzielniczej: Kosobudzki, inż. Król i Bem.

Zjazd powitał i zagaił obrady prez. Izby rękodzielniczej radca **Kosobudzki**, wskazując w swem przemówieniu na cel zjazdu. Referował inż. Kwasiborski z Warszawy, który odczytał projekt nowej ustawy przemysłowej. Nad poszczególnemi punktami projektowanej ustawy wywiązała się ożywiona dyskusja, w której zabierali głos: W. Ostrowski, pos. Holeksa i inni. Między innemi konferencja stanęła na stanowisku pełnego dowodu uzdolnienia przemysłowego i uznała jako nowy zawód cholewkarstwo.

KRONIKA

Kraków, 25 sierpnia.

DOTACJA DLA POL. AKADEMJI UMIEJ. Z DOBR ŻYWIECKICH. „Ilustr. Kurjer Codz." dowiaduje się, że dobra żywieckie zwrócone będą Habsburgom z zastrzeżeniem, że Lipnik, cały kompleks lasów na Babiej Górze oraz Zawoja, przejdą na własność Polsk. Akad. Umiejętności.

ZAPOMOGOWA AKCJA NA ZASIEWY JESIENNE. Wskutek starań małopolskiego Towarzystwa rolniczego w Krakowie rząd przystąpił do akcji zapomogowej na zasiewy. Akcja polega na tem, że rząd udziela jednorocznego kredytu 2,000.000 zł na Małopolskę na 12% rocznie. Kredyt otrzymują rolnicy małorolni dotknięci klęskami elementarnemi lub nieurodzajem, co mają sprawdzić władze i Kółka rolnicze. Całą akcję przeprowadza Komitet zasiewowy przy małopolskiem Towarzystwie rolniczem w Krakowie przy pomocy komitetów wojewódzkich i powiatowych, w których skład wchodzą reprezentanci województw i starostowie. Komitet wzywa wszystkie okręgowe Towarzystwa rolnicze, by natychmiast zebrały zapotrzebowania swoich powiatów, stwierdziły ich prawdziwość i przesłały Komitetowi zasiewów przy M. T. R. w Krakowie (plac Szczepański 8). Termin zgłoszeń zapotrzebowania na zboże siewne przyjmuje Komitet najpóźniej do 8 września br.

MARS I WENUS. Obserwatorjum krakowskie komunikuje:

W noc największego zbliżenia się Marsa do ziemi, tj. z piątku na sobotę, niebo wyjątkowo sprzyjało obserwacjom teleskopowym planety w krakowskiem Oberwatorjum. Wprawdzie niejednokrotnie przeciągały chmury, ale obrazy planety były wyjątkowo ostre i pozwalały na stosowanie najsilniejszych powiększeń, 300 razy i więcej. Doskonale była widoczna plama, w postaci czepka, na południowym, zwróconym ku nam teraz biegunie planety. Mars, wolno oddalając się od ziemi, będzie świecił jeszcze przez parę tygodni w niezmienionej prawie krasie.

Dnia 26 bm. około południa, księżyc zakryje planetę Wenus w Krakowie od godz. 13'20 do 14'07. W razie czystego, błękitnego nieba zjawisko da sposobność zobaczenia gołem okiem „gwiazdy" w biały dzień, w pobliżu księżyca, przed i po zakryciu. Dla zobaczenia planety bez przyrządów należy wprzód odnaleźć księżyc, w fazie na 4 dni przed nowiem, świecić będzie ku zachodowi (na prawo) od słońca. Wenus będzie na wschód od księżyca przed zakryciem, a na zachód po zakryciu. Umieścić się należy w cieniu, chroniąc oczy przed bezpośredniemi promieniami słońca, dla zapobieżenia olśnieniu.

(s) WIADOMOŚCI SĄDOWE. Dochodzenia sądowe przeciwko aresztowanemu swego czasu adw. dr Schmindlingowi toczą się dalej. Adwokat dr Schmindling pozostaje nadal w areszcie śledczym.

Aresztowana przed kilku miesiącami Marja Prusiewiczówna w związku z aferą Olpińskiego została w tych dniach wypuszczona na wolność. Dochodzenia przeciwko niej toczą się dalej.

(s) W SPRAWIE CENNIKA HOTELOWEGO. Jak wiadomo, dzisiaj w południe rozpoczęła się konferencja komisarza rządowego z właścicielami hoteli w sprawie podwyżki cennika hotelowego. Zaznaczyć należy, że ceny hoteli w Polsce należą do najwyższych na świecie, albowiem w Paryżu i Londynie hotele są o wiele tańsze niż w Krakowie. Nadto należy wziąć pod uwagę, że w razie dalszego podwyższenia cennika, ruch przejezdnych do Krakowa może ulec znacznemu obniżeniu. Wobec tego apelujemy do komisarza rządowego, by przy ustalaniu cennika uwzględnił przedewszystkiem interes miasta i przejezdnych.

ZMIANA W UMIESZCZENIU URZĘDOW KATASTRU GRUNTOWEGO. Wszystkie urzędy katastralne, jak wydział II oddział 5 Izby skarbowej, oddział dla rekonstrukcji operatów i krakowska ewidencja katastru podatku gruntowego, zostały przeniesione z Zakładu Lubomirskich do budynku przy ul. Szujskiego Nr. 1. II p. Archiwum map katastralnych pozostaje aż do ukończenia budowy nowej Izby skarbowej nadal na Wawelu L. or. 8.

DODATKOWE WPISY UCZNIOW I UCZENIC DO WSZYSTKICH SZKOŁ POWSZECHNYCH W KRAKOWIE odbędą się z polecenia Rady szkolnej miejskiej w dniach 29 i 30 bm. w czasie od godz. 9—1.

O POŁĄCZENIE KOLEJOWE Z SZCZAWNICĄ. Bawiący w tych dniach w Szczawnicy min. kolei państw. Tyszka zapewniał, że w najbliższym czasie rozpoczną się prace nad projektem połączenia kolejowego między N. Sączem a Szczawnicą.

(s) ECHA WYCIECZKI URZĘDNIKOW KOMUNALNYCH Z KATOWIC. Bawiący przed kilku dniami w Krakowie urzędnicy komunalni z Katowic nadesłali w dniu dzisiejszym na ręce wicepr. Rollego następujące pismo: Wróciwszy szczęśliwie z wycieczki, spieszymy wyrazić ponownie nasze najserdeczniejsze podziękowanie za tak miłe przyjęcie, jakie szanowni koledzy raczyli nam sprawić. Mamy nadzieję powitać szanownych kolegów jak najprędzej tutaj u nas w Katowicach, aby mieć możliwość odwzajemnienia się szanownym kolegom. Imieniem magistratu m. Katowic podpisany dr Górnik.

PODZIĘKOWANIE. Tow. opieki nad wdowami i sierotami po oficerach składa niniejszem najserdeczniejsze podziękowanie Jaśnie Wielmożnemu Panu Drowi Michałowi Sternschuss-Staniewskiemu, właścicielowi Swoszowic, za wspaniałomyślne udzielenie bezpłatnych kąpieli I klasy w zakładzie cierpiącym wdowom, czem ulżył ich cierpieniom i zaskarbił Sobie dozgonną wdzięczność.

(s) ILE SKONSUMOWANO MIĘSA W KRAKOWIE? Na targowicę miejską spędzono od 17 do 23 bm. 113 buhaji, 125 wołów, 377 krów, 230 jałówek, 618 cieląt, owiec 100, wieprzów 771, ogółem 2334 zwierząt.

Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano: na konsumcję miejscową 1918 sztuk; na konsumcję innych gmin kraju 470, na eksport za granicę kraju bydła rogatego 26. Niesprzedanego bydła pozostało 17.

(s) NAPAD OPRYSZKOW NA ROWERZYSTĘ. W sobotę wieczorem na jadącego rowerem drogą z Balic do Mydlnik Utylskiego Ludwika napadło kilku opryszków i po obrzuceniu go kamieniami, usiłowali zabrać mu rower. Napadniętemu udało się jednak szczęśliwie zbiec.

(s) WŁAMANIA. W nocy z 22 na 23 bm. włamali się nieznani sprawcy do kiosku cukierniczego przy ul. Wrocławskiej i skradli większą ilość czekolady, ciastek i sardynek.

W ten sam dzień włamano się także do sklepu Rosenbauma przy ul. Mikołajskiej i skradziono większą ilość ubrań i materyj. Szkoda, jaką wyrządzono, wynosi 3000 zł.

(s) POKŁOSIE DNIA WCZORAJSZEGO. W dniu wczorajszym organa policyjne przytrzymały za opilstwo, nierząd, awantury i włóczęgostwo ponad 40 osób, z których część osadzono pod „Telegrafem", część zaś po wygotowaniu właściwych doniesień, wypuszczono na wolną stopę.

(s) KONCERT NA POGOTOWIU. Wczoraj wieczorem popularny na bruku krakowskim plantacyjny grajek Treter wszedł w konflikt z posterunkowym policyjnym, który grajka zlekka poturbował. Rozżalony na władzę „artysta" przybył na stację pogotowia ratunkowego, prosząc zarazem o „pomoc lekarską". Lekarz dyżurny stwierdził jednak, że Treter istotnie dostał nieszkodliwego kułaka. Po oświadczeniu lekarza, że pacjentowi nie zagraża niebezpieczeństwo utraty życia, rozochocony grajek urządził z wdzięczności dyżurnemu lekarzowi, jak się wyraził „ekstrakoncert" na skrzypkach.

(s) KRADZIEŻE. Z garderoby w domu robotniczym przy ul. św. Tomasza skradziono na szkodę p. A. Kolodzieja, słuch. praw, impregnowany płaszcz i portfel z 55 dolarami i 230 zł.

Na stacji kolejowej w Rabce przy wsiadaniu do pociągu, odjeżdżającego w kierunku Krakowa skradziono p. Marji Miernik ze Lwowa 2 kolczyki z brylantami, złotą brożkę z 5 brylancikami, oraz zegarek złoty, damski z łańcuszkiem. Ogólna szkoda wynosi 4000 zł.

Z kraju

MARSZ. PIŁSUDSKI GEN. INSPEKTOREM WOJSK. Do „Ilustr. Kurj. Codz." donoszą z Warszawy: Jak słychać z miarodajnych kół ministerstwo spraw wojskowych po uchwaleniu ustawy o organizacji władz wojskowych, zaproponuje rządowi i prezydentowi Rzeczypospolitej na stanowisko generalnego inspektora wojsk, marszałka Piłsudskiego.

PAMIĄTKI PO KOŚCIUSZCE. Jak z Warszawy donoszą, staraniem delegacji polskiej w komisjach reewakuacyjnych w Moskwie zostaną reewakuowane z muzeum w Moskwie pamiątki po Tadeuszu Kościuszce, z których zwraca uwagę klinga szabli, ofiarowanej Kościuszce przez Waszyngtona. Pamiątki te zostaną przekazane dyrekcji zbiorów państwowych.

KONGRES MIĘDZYNARODOWY PROFESOROW SZKOŁ ŚREDNICH. W dniach 27—30 bm. odbędzie się w Warszawie kongres międzynarodowy profesorów szkół średnich pod najwyższym protektoratem prezydenta Rzpltej polskiej. Kongres organizuje Towarzystwo nauczycieli szkół średnich i wyższych (biuro Warszawa, ul. Bracka 18 m. 4) przy udziale sekretarjatu generalnego Biura międzynarodowego towarzystw nauczycieli szkół średnich. Komitet honorowy stanowią pp. ministrowie pełnomocni państw zagranicznych, wysocy dostojnicy polscy, jako reprezentanci władz ustawodawczych, rządowych i nauki. Komitet organizacyjny na czele z prof. A. Beltettem, J. Clavierem (Francja), Eugenjuszem Rosnerem, Stefanem Kwiatkowskim i Kazimierzem Zbierskim (Polska), dokłada wszelkich starań, aby kongres spełnił należycie swoje zadanie. Wstępne obrady rozpoczną się 27 sierpnia br. Uroczyste otwarcie kongresu odbędzie się we czwartek 28 sierpnia br. w sali Zamku królewskiego (godz. 10 rano).

Po ukończeniu obrad w Warszawie uczestnicy kongresu wyjadą do Krakowa w sobotę 30 bm. w nocy i przybędą tu następnego dnia rano o godz. 8'30. Na dworcu kolejowym nastąpi powitanie gości przez reprezentantów świata naukowego oraz przedstawicieli władz rządowych i miejskich. O godz. 10 rano uczestnicy kongresu witani będą w auli Uniw. Jag., poczem udadzą się autami na zwiedzanie miasta. Wieczorem podejmowani będą bankietem w salach Starego Teatru. Organizacją przyjęcia z ramienia kuratorjum szkolnego zajmuje się prof. Rutkowski.

KURS WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W WARSZAWIE. W roku szkolnym 1924-25 odbędzie się w Warszawie tylko jeden państwowy kurs wychowania fizycznego. Na kurs ten ministerstwo udzieli pewnej liczby urlopów kwalifikowanym nauczycielom szkół powszechnych oraz szkół ćwiczeń, seminarjów nauczycielskich i szkół średnich, o ile wykażą się należytą sprawnością fizyczną i conajmniej dwuletnią praktyką nauczycielską. Kandydatów z pośród nauczycieli szkół powszechnych deleguje bezpośrednio kuratorjum okręgu szkolnego. Nie mogą być delegowani kandydaci, którzy przekroczyli 30 lat życia lub ci, których zdrowie lub sprawność fizyczna podlegałyby jakimkolwiek wątpliwościom.

ZJAZD INŻYNIEROW KOLEJOWYCH. W r. bieżącym, jak i lat poprzednich odbędzie się zjazd inżynierów kolejowych, tym razem w Poznaniu w dniach 7, 8 i 9 września. W zjeździe mogą brać udział prócz inżynierów kolejowych, osoby interesujące się sprawami poruszanemi przez zjazd po uprzedniem porozumieniu się z komitetem zjazdów. Adres komitetu: inż. Gąssowski, Warszawa, Al. Jerozolimskie 1/3, dyrekcja kol.

UWOLNIENIE UWIĘZIONYCH DELEGATOW POLSKICH. Aresztowani w Petersburgu przez władze sowieckie rzeczoznawcy komisji reewakuacyjnej prof. Sochaniewicz i inż. Stanisławski zostali wypuszczeni na wolność.

WPISY DO SZKOŁY PRZEMYSŁOWEJ W BIELSKU odbędą się 1 września br. Egzamina wstępne na wydział mechaniczny i tekstylny odbędą się w dniu 1 i 2 września. Na oddziale werkmistrzów będą otwarte następujące kursa: mechaniczny, elektrotechniczny i farbiarski.

MORDERSTWO POD LWOWEM. Onegdaj w nocy włościanin Ilko Hładki zastrzelił w Dornfeldzie pod Lwowem polowego Wendela, Niemca, który go usiłował przytrzymać za paszenie koni w koniczynie dworskiej. Zamordowany pozostawił 5-cioro dzieci. Policja w Szczercu aresztowała mordercę.

OHYDNE MORDERSTWO NA 12-LETNIEJ DZIEWCZYNIE. Z Krosna donoszą o ohydnej zbrodni. 12-letnia Aleksandra Soukupówna wyszła onegdaj do swej ciotki Józefy Kędrowej, zamieszkałej w Wietrznem i w drodze powrotnej wiodącej lasem gminnym przez nieznanego sprawcę została wieczorem zgwałconą, uduszoną a następnie ukrytą w dole pod gałęziami. Policja zawiadomiona przez ludzi, którzy podczas pracy w lesie natknęli się na zwłoki, aresztowała sprawcę w osobie Ignacego Milczka, przeciw któremu zebrała sporo obciążającego materjału. Milczek odstawiony już został do więzienia sądu jasielskiego.

Śp.

HENRYK RIMLER

przemysłowiec i kupiec

zmarł dnia 24 sierpnia 1924 r., przeżywszy lat 61.

Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby przy ul. Siennej L. 2 na cmentarz izraelicki w Krakowie, nastąpi w dn. 26 sierpnia o godzinie 3-ciej po południu.

1143 *Rodzina.*

ARESZTOWANIE SEKRETARZA MAGISTRATU. W Grodnie aresztowano sekretarza magistratu Mazurkiewicza za utrzymywanie kontaktu z komunistami.

Ze świata

POLSKO-NIEMIECKI TRYBUNAŁ ROZJEMCZY na mocy uchwały z dnia 29 lipca br. przydłużył do dnia 1 kwietnia 1925 termin do wnoszenia skarg przewidzianych w artykule 20 niemiecko-polskiego postępowania procesowego.

OBSERWACJE MARSA. Z Hamburga donoszą: W czasie obserwacyj Marsa, dokonanych ubiegłej nocy przez prof. Graffa w hamburskiem obserwatorjum, prof. Graff stwierdził istnienie na Marsie rozmaitych kanałów odkrytych swego czasu przez astronoma Schiaperellego oraz liczne lądy stałe. Dalej profesor Graff odkrył czarne plamy, które uważa za morza, oraz plamy żółte, których pochodzenie jest niewyjaśnione.

Jak donoszą z Kanady, tamtejsza radjostacja w Point-Grey otrzymała dzisiaj rano tajemniczy sygnał dźwiękowy, nieobjęty żadnym kluczem radjotelegraficznym. O podobnych tajemniczych sygnałach komunikują również radjostacje angielskie. Uczeni tej miary, jak sir Oliver Lodge i prof Low sądzą, że jeżeli nawet udałoby się skomunikować z Marsem, okazałoby się, że forma życia na tym planecie jest różna od naszej i dlatego też nie możnaby się spodziewać rezultatów usiłowań radjooperatorów. Prof. Lodge przypomina, że Mars jest planetą dużo starszym od ziemi, a geograficzne i atmosferyczne warunki, cechujące tego planetę, są tak dalece różne, że wytworzyć się tam musiały gatunki całkowicie różne od naszych.

DŻUMA W ROSJI. W gubernji astrahańskiej od 16 lipca do 10 sierpnia zarejestrowano 823 wypadków dżumy. Wypadków śmiertelnych było w tej liczbie 698. Cała gubernja podzieloną jest na okręgi sanitarne, między któremi zaprowadzono kwarantannę.

ODKRYCIE NIEZNANYCH KSIĄG LIVIUSA? Donoszą z Rzymu niesprawdzoną pogłoskę, że wczoraj Marbinn i prof. Ridestto znaleźli nieznane do tej pory księgi historji rzymskiej Liviusa. Księgi te wydane mają być jeszcze w ciągu jesieni, zawierają nieoceniony materjał naukowy.

LOT NAOKOŁO ŚWIATA. Lotnicy amerykańscy, którzy rozpoczęli swą podróż od przelotu nad Oceanem Spokojnym, wczoraj obleciawszy kulę ziemską od zachodu na wschód stanęli z powrotem na ziemi amerykańskiej. Lotnicy ustalili rekord, przebywając w 44 dniach lotu 33.000 km. Do ostatniego celu podróży dookoła świata z Waszyngtonu lotnikom pozostało jeszcze 3500 km.

ZMARLI:

— August Turnau, właściciel dóbr, pułkownik sztabu gen. b. armji austro-węgierskiej, zmarł w Urzejowicach w 60 r. ż.

— Prof. Feliks Hajduk, zasłużony wiceburmistrz m. Cieszyna, zmarł w Szczawnicy w 39 r. ż.

— Dr Aleksander Korali, lekarz szpitala św. Ducha, zmarł w Warszawie w 54 r. ż.

Z KRAKOWSKICH TEATROW

ABONAMENT W TEATRZE IM. SŁOWACKIEGO. Tak, jak co roku teatr im. Słowackiego przyjmuje zapisy na miejsca abonamentowe. Zapisy te zaczynają się w poniedziałek 25 bm. w godzinach między 5 a 7 wieczorem.

Z TEATRU „BAGATELA". Dziś artyści teatru „Qui pro quo" w Warszawie występują z premjerą, którą nazwali „Precz z nagością", a zażartym przeciwnikiem nagości będzie p. Latajner Lawiński. Pozatem na program dzisiejszej premjery składa się cały szereg nowości, między któremi zobaczymy po raz pierwszy p. Rogińską, śpiewającą piosenkę w połączeniu z tańcem p. Reńskiej; pp. Rentgen i Windheim przygotowali cały szereg nowych i aktualnych piosenek, a p. Jastrzębiec świetną recytację pod tytułem „Arystokratom"; atrakcją jednak dzisiejszej premjery będzie bezsprzecznie pierwszy występ chóru wędrownego „Bałagańczyk", w którym prócz wszystkich artystów biorą udział nowo zaangażowani pp. Ostrowski i Zbucki. Zobaczymy także dalszy ciąg cieni czarodziejskich w nowym układzie pomysłu Wł. Jastrzębca.

REPERTUARY:

TEATR „BAGATELA"

Poniedziałek, 25 bm.: „Precz z nagością".
Wtorek, 26 bm.: „Precz z nagością".
Środa, 27 bm.: „Precz z nagością".

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH:

UCIECHA: „Tajemnica mumji Ramzesa", dramat w 5 akt. i „Zdemaskowany" dram. w 5 akt.
SZTUKA: „Szczury miejskie" dramat w 7 akt.
WANDA: „Szajka bandytów" (Walka o djamenty), dramat w 5 aktach.
REDUTA: „Rok 1914—1920. Wojna europejska". Wielka epopeja narodów w 7 aktach.
WARSZAWA: „Żonka z licytacji" (Ossi Oswalda), komedja.

Ze sportu

CRACOVIA—JUTRZENKA 1:2 (0:1). (O mistrzostwo klasy A). Wczorajsze krakowskie zawody rozpoczęły się lekką przewagą Jutrzenki, jednakże po krótkim czasie Cracovia zaczęła prowadzić grę otwartą. Jak w wielu innych rozgrywkach z drużynami słabszemi, tak i wczoraj mieliśmy sposobność zauważyć, że Cracovia nie umie narzucić swego tempa drużynie słabszej, lecz przyjmuje to tempo od niej. W 15 minucie z przeboju uzyskuje Krumholz pierwszą bramkę dla Jutrzenki. Gra w dalszym ciągu bez tempa. Jutrzenka prowadzi do przerwy 1:0. Po przerwie przy żywszem tempie zaczyna się typowe dla Cracovii „gniecenie" drużyny słabszej, bez wyniku bramkowego. Wreszcie Cracovia wyrównuje. Centrę Szperlinga pakuje do siatki Kałuża. Zaczyna się z małemi przerwami training na jedną bramkę na polu Jutrzenki, nie dający korzystnego wyniku dla Cracovii z powodu słabych strzałów, jak i z powodu muru, jakim się broniła zajadle Jutrzenka. Na 3 minuty przed końcem wyrywa się Krumholz z piłką, lecz Pychowski, mogąc piłkę zatrzymać względnie wykopać na aut, pozwolił ją sobie odebrać Krumholzowi, który strzela zwycięską dla Jutrzenki bramkę. Wkrótce potem sędzia odgwizduje zawody. Sędziował p. Sternberg b. dobrze.

WISŁA—OLSZA (o mistrzostwo kl. A) 5:0 (4:0). Olsza posiada tę zaletę, że się szybko decyduje do strzału i strzela celnie. Natomiast pomoc jest słaba i szybko puchnie. Tej okoliczności zawdzięcza Olsza tak wysokocyfrową klęskę. W Wiśle najlepszym był Kowalski, pomoc dobra z Gierasen na centrze, w obronie Markiewicz lepszy od Kaczora. Do pauzy gra otwarta, po pauzie przewaga Wisły. Sędziował p. Mund dobrze.

INNE WYNIKI.

Radom. W. K. S. Legja (Warszawa)—Czarni (Radom) 0:1 (0:0).
Kraków. Makkabi (Kraków)—Hakoah (Graz 2:3
Lwów. Czarni—Lechia 2:0 (0:0).
Poznań. Warta—Polonia 8:1 i 10:0. Unia—Posnania 2:0.
Przemyśl. Przemyska Polonia—Pogoń lwowska 2:1.
Warszawa. Warszawianka—A. Z. S. 5:0.

WYŚCIGI CYKLISTOW I MOTORZYSTOW.

Warszawa, 24 sierpnia. W dniu dzisiejszym przy dobrej pogodzie odbyły się na torze na Dynasach wyścigi motocyklistów i wyścigi za motorami. Publiczności bardzo wiele. Osiągnięto nowy rekord polski. Wynik następujący:

Wyścigi motocyklistów na dystansie 10 klm., startuje 4 jeźdźców. 1) Bulawski 8 min. 56 sek.

Bieg drugi: Motocyklistów na dystansie 5 klm. 1) Choiński 6 min. 44 sek.

Bieg trzeci za motorami na przestrzeni 10 klm. 1) Zucchetti w 10 min. $52^{3}/_{10}$ sek.

Bieg czwarty motocyklistów na dystansie 3 klm. Choiński ustanawia nowy rekord polski w czasie 1 min. 56 sek.

Bieg piąty: Mecz na wytrzymałość dopędzania. Wystąpiło 2 zawodników: Włoch de Martini i polski olimpijczyk Lange. Lange dopędził de Martiniego w 8 min. $44^{2}/_{10}$ sek.

Bieg szósty. Wyścig motocyklistów na dystansie 15 klm. 1) Choiński 10 min. 39 9 sek.

Finał drugi tego biegu: 1) Dume 3 min. 51 sek.

Bieg siódmy. Wyścig za motorami na dystansie 15 klm. 1) Lange 15 min. 15 sek.; 2) de Martini. Licznie zgromadzona publiczność entuzjastycznie przyjęła to drugie zwycięstwo nad de Martinim.

Nadesłane.

(Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji).

TELEGRAMY

Sprawa Jaworzyny w Lidze Narodów

Z Genewy donoszą 24 bm.:

Raport sekretarjatu generalnego Ligi Narodów dla zgromadzenia Ligi, dotyczący **Jaworzyny**, po przedstawieniu wszystkich etapów jakie sprawa ta przechodziła, stwierdza, że konferencja ambasadorów przyjęła w dniu 26 marca odnośne rezolucje Ligi Narodów z dnia 12 marca 1924 r., zalecające wygotowanie protokółu, mającego na celu złagodzenie trudności lokalnych, które powstałyby przy wykreśleniu proponowanej granicy, oraz ułatwienie komunikacji i handlu pogranicznego. Konferencja ambasadorów przekazała te zalecenia Rady **komisji granicznej**, zwracając się do niej zarazem z tem, aby poleciła komisarzom zainteresowanych państw wygotowanie protokółów w myśl Rady Ligi. Protokóły te zostały opracowane i **podpisane w kwietniu 1924 r. w Krakowie.**

Min. Skrzyński u Herriota

Wczoraj wyjechał z Warszawy minister spraw zagranicznych do Paryża, **zaproszony na konferencję przez premjera Herriota**, który wyraził życzenie uzgodnienia z polskim ministrem spraw wspólnych przed ogólnem zgro-

madzeniem Ligi Narodów. Minister Skrzyński zabawi w Paryżu 2 dni.

Wyjazd posła Florescu z Warszawy

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 25 sierpnia. W dniu wczorajszym o godz. 20 opuścił Warszawę Aleksander G. Florescu, dotychczasowy nadzwyczajny poseł i minister pełnomocny królestwa Rumunji przy naszym rządzie. P. Florescu przebywał u nas zgórą 5 lat i przyczynił się walnie do nawiązania serdecznych stosunków między Polską i Rumunją. Florescu pełnił funkcje dziekana korpusu dyplomatycznego, które obecnie przejdą na nadzwyczajnego posła i ministra pełnomocnego Hiszpanji, De Aguera.

Wybory komunalne w Kownie

Polacy zjednoczeni wystawili jedną listę

Kowno, 25 sierpnia (AW). Po raz pierwszy komuniści kowieńscy wystawiają własną listę podczas wyborów do rady miejskiej. Kampanja wyborcza zapowiada się bardzo żywo. Wystawiono 11 list wyborczych. Polacy zjednoczyli się i wystawili jedną wspólną listę. Podobnie Niemcy. Żydzi wystawiają trzy listy. Litwini pięć.

Obawy Gdańszczan przed budową portu w Gdyni

Gdańsk, 25 sierpnia (AW). Budowa portu w Gdyni nie przestaje być powodem zgryzoty pewnych kół niemieckich w Gdańsku. Senator Volkmann motywując swe projekty podatkowe zauważył, że podniesienie podatków jest konieczne, ponieważ senat czekają wielkie wydatki, przedewszystkiem rozbudowa portu gdańskiego. Senator Volkmann uczynił przytem uwagę, że lepiej jest rozbudować port gdański, aniżeli małą wioskę rybacką w Polsce na pograniczu wolnego miasta.

Komuniści gdańscy znieważyli Hindenburga

Na ostatniem posiedzeniu Sejmu gdańskiego przyszło do burzliwych scen. Komunistka Doell, mówiąc o ostatniej wizycie Hindenburga w Sopotach, obrzucił generała stekiem wyzwisk, co wywołało wielką wrzawę. Posłowie prawicy chcieli mówczynię zepchnąć z trybuny, później zaś gremjalnie opuścili salę obrad, wraz z nimi wyszli prawie wszyscy posłowie partyj umiarkowanych.

Podczas dalszych przemówień starcia powtórzyły się kilkakrotnie tak, że przewodniczący musiał dwukrotnie zawiesić posiedzenie. Po uspokojeniu się Izba przyjęła wniosek komunistów domagających się m. i. wypuszczenia na wolność aresztowanych robotników portowych.

Przemycanie broni rosyjskiej do Bułgarji i Rumunji

Władze bułgarskie wykryły w siedmiu miejscach Bułgarji składy broni, pochodzenia prawdopodobnie rosyjskiego. Kilku przemytników aresztowano. Celem dalszego udaremnienia przemycania broni do Bułgarji krążą, w porozumieniu z rządem bułgarskim, trzy rumuńskie okręty wojenne wzdłuż całego bułgarskiego wybrzeża morskiego. W tym samym celu patrolują na Dunaju dwa rumuńskie monitory.

W Besarabji wykryto ponownie wielki skład broni, którą, jak się zdaje, przemycono z Rosji.

Strajk masowy w zagłębiu donieckiem

Berlin, 25 sierpnia (AW). „Dni" donoszą z Rosji, że w Zagłębiu Donieckiem rozpoczęły się strajki masowe z powodu niewypłacenia pensyj za czerwiec i lipiec. Położenie komplikuje wzrastająca wciąż drożyzna. W związku ze strajkiem dokonano licznych aresztowań, zarówno wśród inteligencji, jak i robotników Zagłębia. Aresztowani mają być wysłani do północnej Rosji i na Syberję.

Belgja rokuje z sowietami!

Berlin, 25 sierpnia (AW). „Tag" donosi, że podczas konferencji londyńskiej sowiety nawiązały pertraktacje z rządem belgijskim o zawarcie umowy handlowej. Sfery rządowe i finansowe sowieckie uważają przebieg tych pertraktacyj za pomyślny. Sowiety projektują urządzić w Antwerpii centrum i podstawę do operacyj na Europę zachodnią.

Hiszpanie wycofują się ze strefy Rif w Maroku

Paryż, 25 sierpnia (PAT). „Matin" donosi, że dyktator hiszpański Primo de Rivera, widząc się ostatnio z generałem francuskim De Chambrun, zakomunikował mu o decyzji rządu hiszpańskiego o ewakuacji wojskowej wybrzeża Rif i zatrzymania w swojem posiadaniu tylko pozycyj obronnych Tetua i Melilli.

Mianowania i przeniesienia w policji krakowskiej

Warszawa, 25 sierpnia. Dzisiejsza Gazeta administracji i Policji Państwowej donosi, iż komisaraz Klisz z ekspozytury urzędu śledczego miasta Krakowa przeniesiony został z dniem 1 września br. na stanowisko komendanta P. P. w powiecie stołpeckim oraz komisarz Pinkus Leopold, komendant P. P. w powiecie nowotarskim zwolniony został z dniem 31 sierpnia br. ze służby.

Mianowani zostali: Trochański Ludwik, podkomisarz P. P., komendant powiatowy w Tarnowie, mianowany został komisarzem, Karcz Bronisław, podkomisaraz oddz. informacyjnego w województwie krakowskiem z dniem 1 lipca br. komisarzem służby śledczej, Kuzia Paweł, komisarz P. P., komendant powiatowy w Krakowie, z dniem 1 lipca br. nadkomisarzem PP., Ludwiński Czesław, kierownik komisarjatu w Czortkowie z dniem 1 lipca br. podkomisarzem P. P., Markiewicz Tadeusz, aspirant P. P., komendant powiatowy w Podhajcach z dniem 1 lipca br. podkomisarzem, Mączka Wiktor, aspirant P. P., komendant w mieście Lwowie, z dniem 1 lipca br. podkomisarzem, Michalski W., komisarz P. P., kierownik komisarjatu V. w Krakowie, z dniem 1 lipca br. nadkomisarzem.

—oo—

Wypłata zapomóg bezrobotnym na Górnym Śląsku

Warszawa, 25 sierpnia. (Tel. od wł. koresp.). W związku z wypłacaniem zapomóg dla bezrobotnych z kredytów rządowych na górnośląskiej części województwa śląskiego zaznaczyć należy, iż zapomogi te, oparte na ustawodawstwie niemieckiem są niższe od zapomóg, wypłacanych bezrobotnym w pozostałych częściach Rzeczypospolitej, gdzie obowiązuje polska ustawa o zasiłkach dla bezrobotnych. Celem uzgodnienia wysokości zasiłków dla bezrobotnych na G. Śląsku z zasiłkami wypłacanemi na pozostałym obszarze Rzeczypospolitej, odbędzie się w dniu jutrzejszym w ministerstwie pracy konferencja międzyministerjalna, przy udziale przedstawicieli ministerstw: pracy i opieki społecznej, sprawiedliwości, przemysłu i handlu oraz prokuratorji generalnej.

3,600.000 dolarów dla Łodzi w Ameryki

Łódź, 25 sierpnia. Jak już pokrótce doniesiono, łódzkie sfery przemysłowe pertraktują z finansistami w Nowym Jorku w sprawie umieszczenia na rynku amerykańskim listów zastawnych Tow. kredytowego przemysłu polskiego.

Łódzka „Republika" stwierdza, iż możliwem jest, że przemysł łódzki otrzyma 3,600.000 dolarów, wobec niskiej sumy całej transakcji oraz bardzo korzystnego kursu emisyjnego, gdyż odstępuje siedmioprocentowe listy na sumę 5,000.000 dol. po kursie 72 za 3,600.000.

Jednakże dziennik łódzki rokuje tym papierom na rynku amerykańskim nieciekawy los. Rynek bowiem amerykański toleruje jedynie papiery zagraniczne, wprowadzone przez pierwszorzędne banki nowojorskie, wypowiadając walkę wszystkim papierom, które na innej drodze usiłują się dostać w ręce inwestorów amerykańskich. Tak samo publiczność amerykańska darzy zaufaniem tylko papiery, polecane przez poważne syndykaty bankowe, wyspecjalizowane w transakcjach zagranicznych. Inne papiery tułają się poza giełdą i żaden poważniejszy bank nie obraca niemi, ani nie lombarduje ich.

Los ten dzieli dotychczas polska rządowa pożyczka z r. 1920, którą podobnie, jak obecnie listy Towarzystwa kredytotwego polskiego przemysłu, nie wprowadziły na rynek amerykański, banki, ale niefachowi pośrednicy.

—oo—

Dział ekonomiczny

Diarjusz ekonomiczny

— Taryfa osobowa na kolejach francuskich i belgijskich została podniesiona o 40% na I i II klasę i o 60% na III i IV klasę.

— Do wywozu z Polski zakazane zostały ropa naftowa i jaja (do 1 grudnia 1924). Lista towarów zakazanych do przywozu obejmuje przedewszystkiem towary luksusowe.

— 2 mil. zł, udzielonych jako kredyt zapomogowy rolnikom dotkniętym klęską nieurodzaju, zostanie rozdzielonych tak, że 1½ mil. zostanie przeznaczona na zakup zboża siewnego, zaś ½ mil. na pożyczki gotówkowe.

— Pensje urzędnicze w dn. 1 września zostaną częściowo (10—20%) wypłacone w bilonie metalowym.

— Giełda drzewna w Bydgoszczy, której organizacja została zatwierdzona, uruchomiona będzie w najbliższych dniach.

— Szajkę przemytniczą przewożącą automobilami manufakturę i dywany wartości 10 tysięcy zł, aresztowano na G. Śląsku.

— Targi w Czechosłowacji odbędą się od 23 sierpnia do 2 września w Bratysławie, od 21-go sierpnia do 28 września w Pradze.

— Helleńska Izba handlowa w Aleksandrji — oświadczyła gotowość umieszczania wzorów i próbek polskich wyrobów przemysłowych na swej stałej wystawie.

— Państwowa fabryka azotniaku w Chorzowie pracuje w dalszym ciągu na dwa piece. Z produkcji lipcowej sprzedała 80%, z tego blisko ⅓ część do Czechosłowacji.

— Pierwszą część drugiej raty podatku majątkowego należy wpłacić od 10 września do 10 października, jak również ratę miesięczną podatku od obrotu przemysłowego, osiągniętego w sierpniu b. r.

— 1000 robotników zwolnił zarząd „Skarboferma" w Królewskiej Hucie.

— Ostateczne zamknięcie czynności Głównego Urzędu przywozu i wywozu zostało odroczone z miesiąca sierpnia na miesiąc wrzesień.

— Związek przemysłu angielskiego zwrócił się do ministerstwa przemysłu i handlu z prośbą o podanie listy banków i instytucyj oraz osób, — szczególnie zainteresowanych w nawiązaniu i rozwoju polsko-angielskich stosunków handlowych.

— Masło zdrożało w Warszawie od dnia wczorajszego o 20 groszy na 1 kg.

— Rozporządzenie celne uzupełniające, postanawia, że zagraniczne przesyłki kolejowe nadane do polskich obszarów celnych, albo też transytowe, powinny być zaopatrzone w dwa egzemplarze deklaracji nadawczej. Rozporządzenie to weszło onegdaj w życie.

— Rozporządzenie ministra skarbu rozciągające moc obowiązującą ustaw o podatku przemysłowym i opłacie stemplowej od przedmiotów zbytku na górnośląską część województwa śląskiego weszło w życie onegdaj. W skład komisji szacunkowej weszli przedstawiciele szeregu organizacyj przemysłowych i handlowych na G. Śląsku.

Sytuacja w zagłębiu Dąbrowskiem

Warszawa, 25 sierpnia. Z Dąbrowy nadeszły wiadomości, że konferencja rad załogowych odrzuciła żądania przemysłowców, domagających się obniżenia zarobków i przedłużenia godzin pracy w sobotę. Mimo odrzucenia tych żądań, konferencja rad załogowych zgodziła się na odbycie konferencji z przedstawicielami rady zjazdu przemysłowców górniczych.

Poprawa w przemyśle włókienniczym

Łódź, 25 sierpnia. Tamtejsi przemysłowcy odbywają swoje wewnętrzne narady co do ewentualnych swoich żądań co do zmiany systemu pracy robotników tkackich. Równocześnie donoszą, że ogólne położenie przemysłu w Łodzi, podobnie jak w Białymstoku i Bielsku znacznie się polepszyło.

Kronika ekonomiczna

EKSPORT DO EGIPTU. Grecka izba handlowa w Aleksandrji oświadczyła gotowość umieszczania wzorów i próbek polskich wyrobów przemysłowych w ramach stałej swej wystawy. Zainteresowane przedsiębiorstwa otrzymać mogą bliższe wyjaśnienia w Izbie handlowej i przemysłowej w Krakowie.

DOCHODY POCZT I TELEGRAFÓW. W lipcu br. mimo przesilenia gospodarczego, które wpłynęło w Polsce na zmniejszenie się obrotów listów i depesz, poczty i telegrafy wykazały dochód 6·4 miljonów złotych, wydatki 5·6 miljonów. Przyniosły zatem zysk na równi z innemi przedsiębiorstwami państwowemi.

(rm) ZWYŻKA CEN ZBOŻA NA TARGACH ŚWIATOWYCH. W ostatnich dniach wzrosły znacznie ceny zboża na targach północno-amerykańskich a zjawisko to wystąpiło z tem większą siłą, że wiadomości o zbiorach na Węgrzech, Jugosławji a specjalnie w Rumunji są w dalszym ciągu niezadowalające.

(rm) POPRAWA SYTUACJI NA AMERYKAŃSKICH TARGACH ŻELAZA I STALI. Po niedawnym kryzysie, przez który przechodził przemysł żelazny i stalowy Stanów Zjednoczonych, znaczne ożywienie ruchu handlowego pociągnęło za sobą zwiększony popyt na wyroby żelazne, a do fabryk wpłynęło szereg zamówień, przedewszystkiem ze strony wytwórni automobilowych, towarzystw kolejowych itd., tak, że fabryki żelaza i stali, które dotychczas wyzyskiwały zaledwie 45% swojej zdolności wytwórczej, są obecnie zupełnie zadowalająco zatrudnione. W związku z tem podniosły się również ceny stali. W ostatnich czasach usiłują niemieckie fabryki żelaza eksportować na wschodnie wybrzeża Stanów Zjednoczonych, jednakże nie przeprowadzono dotychczas żadnych znaczniejszych transakcyj i jest wysoce wątpliwem, czy wogóle transakcje tego rodzaju dadzą się przeprowadzić.

URODZAJE ŚWIATOWE NIECO GORSZE. — Według wiadomości międzynarodowego instytutu rolnictwa w Rzymie przewidywany jest zbiór światowy zbóż nieco wyższy od średniego, ale prawie we wszystkich krajach niższy od zbioru zeszłorocznego.

Ogólnie biorąc można powiedzieć, że w Europie północnej i północno-zachodniej plon będzie nieco wyższy od średniego, dobry w Europie środkowej, niższy od średniego w Europie południowej i południowo-wschodniej z powodu długotrwałej suszy. Mierniej przedstawiają się zbiory w koloniach afrykańskich, francuskich i w Azji Mniejszej. Z Kanady nie ma jeszcze danych liczbowych, w każdym bądź razie wiadomo, że obszar zasiany pszenicą mniejszy jest o 4 procent od obszaru zeszłorocznego, oraz że susza dała się we znaki zbiorom w prowincjach centralnych i północnych. Ostatnie wiadomości ze Stanów Zjednoczonych brzmią pomyślnie, jak również z Australji, gdzie w połowie roku padały deszcze.

DZIAŁ GIEŁDOWY

Krakowska giełda pieniężna

Kraków, 25 sierpnia.

Dolar	—
N. Jork	5·21 (czek)
Londyn	23·55
Zurych (za 100)	97·80—97·70
Bruksella	25·80
Medjolan	23·15
Praga (za 100)	15·60
Wiedeń (za 100.000)	7·35 (telegr.)
Paryż (za 100)	—
Korona czeska (za 100)	15·50—15·58

Ceduła kursowa giełdy krakowskiej

25 sierpnia 1924 r.	W złotych — Transakcje: dziś	22/VIII
Akcje bankowe:		
Pol. Bank przem. I—VIII	0·59	0·58—0·60
Bank Hipoteczny I—VIII	—	—
„ Małopolski	0·45	0·45—0·50
Ziem. Bank kred. I—IX	0·20	—
Powsz. Bank kred. I—V	—	0·11—0·13
Akcyjny Bank zw. I—IX	—	—
Bank Komercjalny I—IV	—	—
Bank zw. sp. zar. I—XI	6·25—6·50	7·00
Akcje Tow. handlowych:		
Pol. Tow. handlowe I—V	0·53—0·56	0·56—0·58
Impex I—V	2·80	—
Bracia Rolniccy I	—	—
Pharma I—III	1·00	—
Polski Glob I—IV	—	—
C. Hartwig I—V	—	—
Żegluga Polska I—III	—	0·22
Akcje Tow. przemysłowych		
Zieleniewski I—IV	14·25—13·50	14·50—15·00
Cegielski I—IX	0·82—0·84	0·85—0·90
Potęga I—II	—	—
Trzebinia I—IV	1·00—1·05	1·05—1·10
Rohn, Zieliński i Ska	—	—
Pocisk I—III	2·00	—
Parowozy I—III	0·55—0·53	—
Automotor I—II	—	0·80
Górka I—III	23·00	23·75—24·00
Siersza I—IV	6·75	6·80—7·00
Tepege I—IV	3·80—3·50	3·75—4·00
Polska Nafta I—III	0·51—0·52	0·60
Pokucie I	0·50	0·55—0·60
Oikos I—IV	—	—
Pezet I—IV	—	—
Strug I	—	—
Syndykat koszyk. I—III	—	—
Niemojowski I	—	—
Ryngraf I—II	—	—
Tłuszcze Trzebinia I—II	—	—
Azot	—	0·50
Terropol	—	—
Elektrow. Siersza I—IV	0·25	0·30
Ćmielów I—II	0·87—0·89	0·95—1·00
Krakus I—VI	1·10—1·07	1·15
Chodorów I—V	6·75—7·00	7·00—7·25
Chybie	10·00—11·30	10·25—11·00
A. Piasecki	1·50	1·50
Lud. Zakł. Garb.	—	—
Kapelusze Myślenice	—	—
Lomiesz I—II	—	—
Gazy ziemne I—II	—	—

Kraków, 25 sierpnia.

Na rynkach naszych, a także w znacznym stopniu i na wiedeńskim, odczuwać się znów daje wielki brak gotówki, wpływający na osłabienie tendencji w obrotach efektami. Pod wpływem bardzo słabego Wiednia i słabej Warszawy kształtowało się dziś u nas usposobienie w niewielkich obrotach zniżkowo i wszystkie niemal papiery obniżyły się w kursie, z wyjątkiem zaledwie paru, które jak Przemysłowy, lub Małopolski, utrzymały się na dotychczasowym poziomie.

W dewizach ruch mały. Najwięcej robiono w Zurychu, po kursie znacznie słabszym.

Na pogiełdziu również niewielkie obroty przy tendencji słabej. Jaworzno drob. 27·75—28, Lokomotywy 0·75, Nafta Krosno 0·50, 4½% listy zastawne Banku kraj. za 1000 kor. 5·50, Len 0·73.

Papiery dywidendowe w Warszawie

z dnia 25 sierpnia 1924 r.

AKCJE:	W złotych Transakcje
Bank Handlowy	8·00—8·05
Bank Zw. Sp. Zar.	6·75—6·90
Cegielski	0·85—0·87
Parowozy	0·56—0·57
Starachowice	3·80—3·95
Zieleniewski	15·90—15·00
Żyrardów	62·50
Haberbusch	6·75—6·2[illegible]
Nafta Polska	0·75
Spirytus	2·50—2·30
Chodorów	7·50—7·30
Ćmielów	—
Nobel	2·50—2·40
Ursus	4·20—3·50
Bank Przem. Lwów	0·62—0·61

Giełda wiedeńska

Wiedeń, 25 sierpnia. Początkowe kursy papierów polskich w tysiącach koron. Bank hipoteczny 10, Goleszów 820, Siersza Górnicza 190, Apollo 550, Fanto 230, Galicja 1300, Lumen 2·5, Nafta 210, Schodnica 310, Karpaty 182.

Giełda zurychska

Zurych, 25 sierpnia. (PAT). Otwarcie giełdy. Holandja 206·75, Nowy Jork 533·75, Londyn 23·96, Paryż 28·62, Medjolan 23·66, Praga 16, Budapeszt 0·0070, Bukareszt 2·47, Belgrad 6·65, Sofja 3·85, Wiedeń 0·0075¼.

Nowy teatr w Warszawie

Jak wiadomo, w bieżącym sezonie teatralnym otwarty będzie „Teatr Narodowy", wzniesiony na ruinach „Rozmaitości", który padł pastwą płomieni 2 listopada 1919 r. Budowa trwała stosunkowo długo, bo pięć lat, lecz przyznać należy, że kierownictwo budowy dokonało w ciasnych granicach rozporządzalnych środków dzieła niepowszedniego, tem donioślejszego, że wykonanego wyłącznie siłami krajowemi bez udziału specjalistów zagranicznych.

Opis wyglądu i wnętrza nowego teatru podajemy do wiadomości naszych sfer kulturalnych, interesujących się sprawami teatru, tembardziej że zastosowana w tym wypadku zupełnie nowoczesna konstrukcja najważniejszych urządzeń teatralnych zasługuje na uwagę.

Oto jak wygląda nowy teatr warszawski, który ma stać się głównem ogniskiem narodowej sceny: Do wnętrza gmachu prowadzi siedm wejść z dwu stron: od ul. Wierzbowej oraz z pod filarów od placu Teatralnego. Cztery klatki schodowe łączą parter z wyższemi piętrami. Wejścia szerokie, wygodne, pełne powietrza i światła.

Z miejsca, uzyskanego po zniesionych sklepach, urządzono przy wejściu pod filarami dość przestronny westibul, ale jeszcze nie wykończony. Poza nim znajdują się bardzo wygodne szatnie, obsługujące parter i pierwsze piętro. Galerja drugiego piętra ma oddzielną garderobę.

Widownię rozszerzono do tysiąca bez mała miejsc siedzących (przedtem było 700). Z najdalszych nawet scena jest dobrze widziana. Urządzenia sceny są pierwszorzędne. Wśród tych urządzeń na plan pierwszy wysuwa się wspaniała instalacja świetlna. Tworzący tylną ścianę sceny horyzont plastyczny, kształtu ćwierćkolistego, — ułatwia wywarcie na widzu wrażenia prawdziwego firmamentu.

Lampy żarowe i aparat obłokowy posiłkujący się filmami, służą do odtwarzania obrazu obłoków, chmur sunących po niebie w jednym kierunku lub skłębionych i pędzących w różne strony. Dla wywołania złudzenia gwiazd, rozmieszczono na plastycznym horyzoncie 240 lampek w odpowiednich oprawkach, rozrzuconych w ten sposób, iż tworzą konstelację. Specjalne projektory, skomplikowane mechanizmy i przyrządy, pozwalają na naśladowanie deszczu, płynącej wody, szumu i świstu wiatru, wreszcie na osiąganie efektu piorunów, błyskawic, tęczy, blasku słonecznego lub poświaty księżycowej.

Rozplanowanie i precyzyjność urządzeń, scena głębokości 19½ metra, z tarczą obrotową o średnicy 17 metr. i z dużemi zapadniami, dają talentom inscenizacyjnym olbrzymie pole do urzeczywistnienia szerokich zamierzeń artystycznych.

Gmach teatralny nie jest jeszcze ostatecznie wykończony, ale z początkiem września ma on już być oddany artystom do użytku.

Z OSTATNIEJ CHWILI

Posiedzenie Rady ministrów

Warszawa, 25 sierpnia. W dniu jutrzejszym o godz. 12 w południe odbędzie się posiedzenie Rady ministrów pod przewodnictwem prezesa Rady ministrów Grabskiego.

Na tem posiedzeniu między innemi rozpatrywana będzie sprawa zarządzeń na Kresach wschodnich. Projekty tych zarządzeń omawiane były wczoraj na konferencji min. spr. wojskowych gen. Sikorskiego z min. spraw wewnętrznych p. Huebnerem. W projektach tych przewidywane są również niektóre zmiany personalne na wyższych stanowiskach w administracji województw wschodnich.

O polepszenie bytu oficerów i podoficerów

Warszawa, 25 sierpnia (M). Minister spraw wojskowych, gen. Sikorski, zwrócił się do premjera Grabskiego z obszernym memorjałem w sprawie polepszenia bytu oficerów i podoficerów, wskazując na ich dotychczasowe ciężkie warunki materjalne.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ przyjeżdża dnia 27 bm. do Warszawy na kilka dni ze Spały.

Wycieczka lekarzy do zdrojowisk

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 25 sierpnia. Celem zapoznania się szerokiego ogółu lekarzy z uzdrowiskami krajowemi, zrzeszenie lekarzy Rzeczypospolitej urządza w pierwszych dniach września wycieczkę balneologiczną do Zakopanego, Rabki, Żegiestowa i Krynicy. Wycieczka rozpocznie się 7 września i trwać będzie 10 dni.

Ministrowie w Nowym Sączu

W piątek wieczór pociągiem pospiesznym z Krynicy zjechali bawiący tam na kuracji pp. minister kolei inż. Tyszka, min. robót publ. inż. Kiedroń z dyrektorem robót publicznych w Krakowie inż. Dudkiem, wojewoda lubelski i nadzwyczajny komisarz oszczędnościowy Moskalewski, oraz wojewoda krakowski Kowalikowski, witani na dworcu przez przedstawicieli miejscowych władz i miasta.

W sobotę o godz. 6·45 rano pięć samochodów odwiozło gości do Czorsztyna, stamtąd do Szczawnicy, gdzie urządzono dla nich przyjęcie, połączone z rautem. W niedzielę zwiedzono Krościenko, Jazowsk i okolice, przyczem w związku z budową zakładu elektryfikacyjnego omawiana była sprawa ewentualnego połączenia kolejowego ze Szczawnicy przez Stary Sącz.

W niedzielę wieczorem ministrowie powrócili do Krynicy.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Przewodnik handlowy i informacyjny po Krakowie

Wymienione firmy polecamy naszym Czytelnikom.

ANTYKI

HALA LICYTACYJNA, Bracka 6 Tel. 2408 Stała wystawa mebli, tkanin, obrazów i bronzów, oraz artyst. przemysłu krajowego. Ekspedycja także w językach obcych.

APARATY I PRZYBORY FOTOGRAF.

B. FUROWICZ
SŁAWKOWSKA 3
(Hotel Saski).

Warszawski Skład przyborów fotograficz Szewska 2. Tel. 1428

APTEKI

FIGOL »JAHR« idealny środek przeczyszczający dla dzieci i dorosłych
Główny skład.
Apteka Gralewskiego
Kraków — Tel. 402

ARTYKUŁY DO PODRÓŻY

M. LEITNER
Rynek gł. 34

ARTYKUŁY GOSPODARCZE

STEF. CIEŚLA, Karmelicka 9
najlepsze mydła do prania, wyr. szczotkarskie wszelkiego rodz. Ceny konkurencyjne!

BANKI

A. HOLZER
Dom bankowy i kantor wymiany
UL. ŚW. GERTRUDY 11

Bank Małopolski S. A.
Zakład główny w Krakowie, Rynek gł. 25 załatwia wszelkie czynności bankowe.

Powszechny Bank Kredytowy S. A. we Lwowie. — Oddział w Krakowie, Rynek gł. 35 (Krzysztofory) Tel. 2166 i 4121 Załatwia wszelkie czynności bankowe najkorzystniej, przekazy na wszystkie miejscowości kraju i zagranicy.

Ziemski Bank Kredytowy T. A. we Lwowie — Oddział w Krakowie, Florjańska 32
Załatwia wszelkie transakcje w zakres bankowości wchodzące. Sprzedaż i kupno walut, papierów wart., udziela kredytów.

BIELIZNA

„AU BON MARCHE" Tomasza 20 Ceny niskie! Wykwintna bielizna męska i damska krawaty, pończochy i skarpetki

H. Bałabuszyńska & F. Wojas
ul. Szewska 10

Najtańsze źródło zakupu
Dom handlowy
„POOL"
Wielopole 14.

FABRYKA bielizny i trykotarzy S. A. Kraków-Podgórze, Dąbrowskiego L. 15.

Bielizna damska i męska
KAROL JAROSZ
Florjańska 35. Tel. 2329.

NA RATY!
A. MAJBRUCH
UL MIODOWA 14

J. NOWAK
FLORJAŃSKA 14
Bielizna — wyprawy — płótna

M. Pietroń i Synowie
ul. Karmelicka 12

GWARANTOWANA Bielizna siatkowa „egipska" tkana na miarę. Gen zast. „Spezial-Wäsche, Wien. STEFAN PIETROŃ Karmelicka 12.

Bracia Sperber
Rynek główny 30

L. SZCZERBA
Florjańska 40

Hugo Weinmann
Starowiślna 6

BIURA SPEDYCYJNE

WŁADYSŁAW ROPSKI
Centrala: Rynek Gł. 30 A—B.
Filja: Rynek Gł. 30 C—D.
Biuro kupna, sprzedaży realności majątków ziemskich, sklepów i t. p. oraz biuro ogłoszeń.
Telefon 4102 i 3529.

BROŃ

K. GLINIECKI I SKA
Szewska 3
warsztat rep. ul. Karmelicka 8 filja Kowel, Nowokolejowa 68.

BROWARY

Browar Okocim
reprezentacja:
ul. Jana 5. Tel. 195.

CERATY

Na stoły i meble do nabycia w firmie
Przemysł Linoleum i Cerat
Rynek 10.

CUKIERNIE

P. MAURIZIO
Rynek główny 38

J. Noworolski
Sukiennice

CUKRY

FABRYKA
A. PIASECKI S. A.
Rynek 27 i 47.

Pierwsza Małopolska Fabryka warsz. cukrów i marmolady S. z o. o. Podgórze, Kącik 10. Tel 2030 Sklep fabryczny Starowiślna L. 1 vis à vis gł. poczty.

DELIKATESY

STEF. CIEŚLA, Karmelicka 9
świeże masło deserowe, bryndza i tłowska, konfitury, czekolady ciastka

J. CYANKIEWICZ
Sławkowska 24.
Wina nat. konserwy rybne i mięsne

A. HAWEŁKA
Rynek 34.
Towary kolonjalne, wina, wódki i koniaki

K. HUET
UL. FLORJAŃSKA 23
POKOJE DO ŚNIADAŃ

H. Oskarbski, T. Małczewski i S-ka
ul. Szewska 2.

! Najtańsze źródło zakupu!
FR. PAWŁOWSKI
Róg plant. — Szewska 27.
Świeże masło deserowe.

DROGUERJE

J. WILKOSZ
KARMELICKA 14.
Zioła lecznicze. — Chemikalja

FARBY, LAKIERY

FR. LENERT
SŁAWKOWSKA 6 — TEL. 184
skład farb, materjałów budow. benzyny, smarów i olei.

T. MĘŻYK
PLAC SZCZEPAŃSKI L. 8
wycieraczki kokosowe, olejemaszynowe, artykuły dla potrzeb domowych.

TOW. HANDLOWE
„REIM" S-KA AKC.
Rynek gł. 37 — Tel 20

S. Wojciechowski & R. ŻAK
Karmelicka 21, telefon 3528

A. ZEMBRZYCKI
FLORJAŃSKA 9
przybory malarskie, farby olejne »A Lefranc Paris« pendzle płótna

FORTEPIANY

Helena Smolarska
Szewska 9 Telef. 4365
Wyłączne zastępstwo firm.
Bechstein
Blüthner
Bösendorfer
i innych.

Józef Witek
zawodowy mechanik, stroiciel fortepianów, kier. Wytw. fortepianów B. Gabryelska, ul. Stolarska L. 6 Telefon 389.

FRYZJERNIE

JAN NIEŻYŃSKI
Fryzjer damski.
Perfumerja, salon kosmetyczny
PLAC WW. ŚWIĘTYCH 11

FUTRA

PIERWSZORZĘDNY SKŁAD FUTER
A. JACHIMSKI
ULICA GRODZKA L. 14 16

St. Kierzek
kuśnierz
ul. św. Anny L. 4.

Futra firmy K. i R. Noor
uznane za najlepsze, najtrwalsze i najtańsze
Kraków, ul. Grodzka 13.

Pierwszorzędny skład futer i pracownia kuśnierska.
G. SPRUNG
Grodzka 30 — Tel 2476.

GALANTERJA

Leserkiewicz i Ska
Rynek główny L. 11
Plac Szczepański 2

E. Ostaszewski i E. Mayer
Rynek gł. 5.

LEON RECHT
UL. GRODZKA 29
krawaty, galanterja męska

A. TESLAR
29 Sukiennice 30
galanterja, konfekcja damska i męska — poleca również wykwintne delikatesy.

GARAŻE

AUTO-PALAIS W. Rippera ul. Smoleńsk 31 Telef. 107 pomieszczenia samochodów z wszelkiemi wygodami, benzyna i oliwa na miejscu

HOTELE

Hotel Francuski
ul. Pijarska 4

„Grand-Hotel"
Sławkowska 5

Hotel i restauracja „Monopol"
Gertrudy 6 Telef. 406
[illegible] Potrawy [illegible] Menu z 3 dań zł 1.20.

HOTEL NARODOWY
POSELSKA 22. — TEL. 3022.

Hotel „Polonia"
Basztowa 25

HOTEL POLSKI
Florjańska 42 Tel. 469

PIERWSZORZĘDNY z komfortem urządzony
HOTEL POD RÓŻĄ
ulica Florjańska L. 14.
Telef. 2263. Telef. 2263.

HOTEL SASKI
Sławkowska 3. Tel. 37.

INSTALACJE ELEKTRYCZNE

„AGRODYNAMO"
inż. T. Kleczewski
Jagiellońska 6. Tel. 3566.

INŻ. PIOTR KRÓL, Przedsiębiorstwo elektrotechn. Wiśna 3, tel. 3080 Wszelkie urządzenia oświetlenia elektrycz. i przenoszenia siły oraz telefony i t. p.

INSTRUMENTY MUZYCZNE

LEOPOLD HUTTERER
Grodzka 43 R.

JUBILERZY ZŁOTNICY

Obrączki ślubne, pierścionki, broszki i t. d. w złocie i srebrze oraz galanterja w dużym wyborze M. Jakubowski, Sukiennice 26—27.

Jakób Lipski
Sławkowska 8.

KAPELUSZE

męskie i damskie oraz obuwie
L. HOCHSTIM
ULICA FLORJAŃSKA L. 5.

Najnowsze modele wiedeńskie Kapelusze filcowe, przybory modniarskie
JADWIGA CYPES, POSELSKA 20
Ceny konkurencyjne

KAWIARNIE

»CENTRALNA«
ul. Dunajewskiego 1
Telefon 1460

»ESPLANADA«
Karol Wołkowski
ULICA PODWALE L. 1

„Grand-Hotel"
ul. Sławkowska 5

„TEATRALNA"
Szpitalna 38, Tel 2320
vis à vis Teatru im. Słowackiego

KINO-TEATRY

KINO „NOWOŚCI", ulica Starowiślna L. 21. — Telefon 2345.

KINO „WARSZAWA", Stradom 15.

KOŁDRY

K. Sulikowski
Grodzka 59

KONFEKCJA MĘSKA

Włodzimierz Car
Sławkowska 8

J. GOLDMANN
STRADOM 18
Kapelusze, bielizna, krawaty

NA RATY
GRÜNBAUM i ROTNER
Konfekcja damska i dziecięca Bielizna damska, męska i dziecięca. Obuwie. Płótna, zefiry, firanki, materjały krajowe i zagraniczne i t. d. Dla P. T. Urzędników i wojskowych [illegible] Wielopole 15, vis à vis P. K. O.

Jakób Schmaus
Grodzka 4

Skórczewski i Polakiewicz
Florjańska 13

Z. Zdanowicz
Sławkowska 3. Telef. 516

KONFEKCJA DAMSKA

W. Bromowicz
Szczepańska 1

KAROL JAROSZ
bluzki i płaszcze.
Florjańska 35. Telef. 2329.

Maison Riette
Sławkowska 25.
Modele. Modele.

Nadeszły oryginalne paryskie modele jakoteż wszelkie przybory modniarskie oraz aksamity i jedwabie
Hurtownie! Detaliczne!
S. WURZEL
Rynek gł. 11, w podworcu (Dom Wenecki).

KONFEKCJA DZIECIĘCA

ADOLF FABER
FLORJAŃSKA 6.
STROJE DAMSKIE

KONIAKI

J. & F. Martell
Cognac
wszędzie do nabycia.
Hurtowna sprzedaż o repr.
Dr Z. Dzikowski, Sp. z o. odp.
Jagiellońska 5. Telef. 3033.

KSIĘGARNIE SKŁADY NUT

J. Czernecki, Rynek gł. 11
książki szkolne, naukowe, atlasy, mapy, słowniki i t. p.

Dr K. Wł. Romaniecki
ODBUDOWA PAŃSTWOWOŚCI POLSKIEJ
Najważniejsze dokumenty 1912—styczeń 1924. — Cena zł 20. Z przesyłką pocztową zł 21.
Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Gebethner i Wolff
Rynek gł. 23
książki, nuty, pisma krajowe i zagraniczne

Księgarnia
„Nauka i Sztuka"
Podwale 6. Książki szkolne, żurnale.

Księgarnia Polska
mapy, książki, atlasy, nuty na rozmaite instrumenta i orkiestrę
Sławkowska 3 (Hotel Saski)

Księgarnia T. S. L.
św. Anny 5 — Książki szkolne

ŻURNALE MÓD
M. LANDAU, Krzyża 5

KOSMETYKI

PASTA DO ZĘBÓW
„DERMADONT"

Oryginalne
WALLACE-KOSMATA
Eau de Cologne Russe
wszędzie do nabycia

LIKIERY

Fabryka najprzedniejszych likierów
ERVEN LUCAS BOLS
Rok zał. 1575
Żądać wszędzie!

LINOLEUM

wszelkiego rodzaju do nabycia w firmie
PRZEMYSŁ LINOLEUM I CERAT
Rynek Główny 10.

MALARZE

KAROL ORLECKI
malarz dekoracyjny, pokojowy i kościelny, oraz pokostnicze-lakierniczy
Łobzowska 15 T. 1520

MANUFAKTURA

BOJARSKI & HEINICH
W WARSZAWIE
Przedstawicielstwo i Skład Komisowy Akc. Tow. Przemysłowego
JULJUSZA HEINZLA
w ŁODZI
oddział w Krakowie, Florjańska 4.

MASARNIE

Tomasz Knobel
Długa 27

MASZYNY DO PISANIA

L. AKSMAN
Szewska 22

„Cichy Remington"
Model 12.
Florjańska 14. Tel. 2263.

MASZYNY DO POWIELANIA

Rudolf Nowak
Grodzka 44. Tel. 3541

MASZYNY I NARZĘDZIA ROLNICZE ORAZ WOZY GOSPOD.

JAN CHLIPALSKI
Rynek Kleparski 14
— Telefon 4592 —

MEBLE

LEON GOTLIEB
urządzenia pokoi
Rynek gł. 12. Telef. 4498

M. PLESZOWSKI
MAŁY RYNEK L. 2
TELEFON Nr 4138
poleca:
urządzenia mieszkań, dywany perskie, kołdry, koce, łóżka mosiężne, niklowe, dekoracje wnętrz, brokaty i t. p.

MEBLE BIUROWE

„Jerry" Kraków, Florjańska 28
Katowice, Zielona 15
Lwów, Sykstuska 2

MLECZARNIE

E. DOBRZYŃSKA obecnie B. PYTEL wydaje śniadania, obiady i kolacje po przystępnych cenach.
Plac WW. Świętych 10 Tel 3328

R. Chmura i B. Zawilińska
ul. Św. Jana 13
polecają swą kuchnię doborową.

Mleczarnia Hygieniczna
W. KAPUSTA
św. Anny 7
Kuchnia jarska i mięsna.

MODNIARSTWO

Najnowsze modele oraz pracownia
K. Jarosz, Florjańska 35
Ceny przystępne.

DORA KLEIN
Krakowska 6 — Tel 3211
pol. kapelusze damskie oraz przyb. modniarskie hurt. i częściowo

NACZYNIA

Bernard Greschler
Grodzka 43
Naczynia aluminiowe.

ADOLF SATTLER
GERTRUDY 24
Artykuły turystyczne i naczynia aluminiowe

OBUWIE

GIZELA BRAND
obuwie wykwintne damskie i dziecięce
[illegible] Starowiślna l. 6.

M. BOCHENEK
skład obuwia
ULICA STRADOM L. 19.

Wykwintne zagran. obuwie
MAREK CZOPP
UL. SZEWSKA 13.

Skład fabryczny pasty do obuwia i podłog
DOBROLIN
M. Sierotwińska, ul. Sienna 12.

JÓZEF DZIDEK
Tomasza 9, róg Sławkowskiej
— Pracownia obuwia. —

KEMPLER & SCHÖNBERG
Szczepańska 5
poleca również kalosze i śniegowce.

ANTONI WILIŃSKI
magazyn obuwia męskiego, damskiego i dziecięcego.
UL. ŚW. TOMASZA 18.

Z. ZDANOWICZ
UL. SŁAWKOWSKA 3
Telefon 516

OPTYCY

Teodor Tomaszkiewicz
optyk i mechanik
Florjańska 30.
Wejście z sieni.

K. VOIGT
UL. MIKOŁAJSKA 20
skład towarów optycznych

OWOCARNIE

Główny skład owoców południowych
B. ANIS
Szewska 15. — Telefon 1565

PERFUMERJE

Teofil Bekner
Sukiennice 20

L. Korzeniowski
Florjańska 22.
Perfumy na wagę.

LESERKIEWICZ
I SKA
Rynek główny L. 11
Plac Szczepański L. 2

TOW. HANDLOWE
„REIM" S. A.
Rynek gł. 37. — Tel. 20.

Witold Theobald
dawniej Bracia Theobaldowie
Sławkowska 1.

Bracia Weissberg
Krakowska 17
Telefon 4529.

WOJCIECHOWSKI & R. ŻAK
Karmelicka 21. Tel. 3528

PŁASZCZE GUMOWE

CENY ZNIŻONE!
A. BROSS
Florjańska 41
obok bramy Florjańskiej.

PŁÓTNA

I. WIKLER, STRADOM 5 poleca płótna, szyrtyngi, bieliznę osobistą, stołową i pościelową, zefiry, drelichy i koce z fabryk zagranicznych

PRALNIE

„TĘCZA"
Centrala: Czarnowiejska 72
Telefon 1471

PRZYBORY PISM.

R. ALEKSANDROWICZ
Basztowa 11. — Tel. 311 i 4064.
Magazyn przyborów biurowych.

E. CZAPLIŃSKI
SZEWSKA 2.

H. GRUENBERG, Wiślna 9. Tel. 4198. Magazyn papieru, przyb. piśm. szkolne i rys.

Wydawnictwo kart artystycz. i Hurtownia papieru
„KRAKUS"
ul. Mostowa 1.

PAPIERNIA SZ. NEUMANN
Dietla 55. Telefon 1019
poleca zeszyty, tapety oraz wszelkie papiery.

„PHILATELIA" RYNEK 9
(Pasaż Bielaka) poleca albumy i znaczki pocztowe dla zbieraczy

A. ZEMBRZYCKI
Magazyn papieru, przyborów szkolnych i kancelaryjnych
Florjańska 9

PRZYBORY WOJSKOWE

J. KASESNIK
Florjańska 20 Telefon 1509
Pierwszorzędny skład wszelkich przyborów wojskowych, materjałów galanterji, artykułów do podróży i t. d

Henryk Recht
Florjańska 2.
[illegible] — Hurtownia i detal
szkolskie, studenckie, sokolskie [illegible]
oraz wszelkie odznaki [illegible]

RESTAURACJE

„Grand-Hotel"
Sławkowska 5.

RESTAURACJA MIESZCZAŃSKA
Florjańska 19

STARY TEATR
ul. Jagiellońska 1.
Filja: „Hotel Francuski",
ul. Pijarska 13.

ROWERY I PRZYBORY DO TYCHŻE

E. KLUSKA
GRODZKA 63.

J. KULLANDA i W. JAWORSKI
DŁUGA 11.

M. i B. Weissberg
Starowiślna 10. — Tel 3058
Poleca również maszyny do szycia

ARNOLD
WEISSMANN
SZEWSKA 13.

RĘKAWICZKI

Najtańsze źródło zakupu
Dom handlowy
„POOL"
Wielopole 14.

RYBOŁOWSTWO

WIKTOR WANDERER
SZEWSKA 21. — TEL. 3520.

RYTOWNICY

Wytwórnia pieczęci kauczuk. monogramy — herby — podpisy wykonuje
MIECZYSŁAW PREISNER
Rynek główny 7 (w podwórzu).

Atelier art.-rytownicze
EDWARDA SORKINA
Grodzka 58
wykonuje wszelkie zamówienia po cenach niskich

J. Walenta
Pieczęcie kauczukowe
Sławkowska 3
(Hotel Saski).

SAMOCHODY

BUICK — FORD
Zastępstwo: „Elibor" S. A.
Ł. J. BORKOWSKI
oddz. Kraków, Rynek gł. 26.

SANITARNE

M. Maruńczak
Sławkowska 10
artykuły gumowe, opatrunkowe i chirurgiczne.

TOW. HANDLOWE
»REIM« S. A.
RYNEK GŁ. 37. — TEL. 20.

„SANITARIA"
Sp. z ogr. odp.
Sławkowska 6. — Tel. 3050
instr. lekarskie, art. gumowe, opatrunki, szkła chemiczne.

SKŁADY SKÓR SZEWSKICH

FABRYKA SKÓR
W RYBNIKU
BRACIA ŻUREK
HURTOWNY SKŁAD
UL. STAROWIŚLNA L. 10

SPORT

LESERKIEWICZ
I SKA
RYNEK GŁÓWNY 11.
PL. SZCZEPAŃSKI 2

Tow. HANDLOWE
„REIM" S. A.
Rynek Gł. 37. Tel. 20.

SREBRO-PLATERY

Jak również inkrustacje, bronzy i szkła weneckie poleca
M. JAKUBOWSKI
Sukiennice 26-27.

SWIECE-MYDŁO

Filja krakowskiej fabryki szczotek i pędzli
Sławkowska 2. — Tel 2428.
Skład świec „GLORJA".

ST. ROŻNOWSKI
Fabr. mydła i mydełek toaletowych
Pędzichów. — Tel. 178.

SZKŁO PORCELANA

W. BAZES
RYNEK GŁÓWNY 35
Krzysztofory

A. EDER
Florjańska 5 — Tel 2231.
specjaln.: porcelana Rosenthala

J. GROSS
RYNEK GŁ. L. 8
lampy elektryczne, porcelana kryształy

WŁ. TOMASZEWSKI
RYNEK GŁ. 16. TEL. 1148.
u wylotu ul. Grodzkiej

SZTANDARY

Kopaczyński i Ska
Bracka 2. Telefon 2330.
Pracownia dla sztuki kościelnej.

TECHNICZNE

I. MACHAUF, Dunajewskiego 6 bogato zaopatrzony skład magazyn, pomp, armatur, stali, narzędzi i wszelkich przyborów techn. i elektrotechn. Tel. 3001.

TOWARY BŁAWATNE

NA RATY
plusze, aksamity, jedwabie, materjały wełn. oraz płótna poleca
GRODZKA 60

M. Schenker
Rynek Gł. 15. Tel. 2399

TOWARY KOLONJALNE

STEF. CIEŚLA, Karmelicka 9
herbata, kawa, wszelkie gatunki mąki węgierskiej i krajowej, ryż cały i t. d.

Z. SPIECHOWICZ i M. FILIPEK
Grodzka 26. Tel. 165.

UBRANIA GOT.

Na raty
JÓZEF EMMER
Rynek gł. 11 „Dom wenecki" w podworcu.
Konfekcja męska damska i dziecięca.

NA RATY
A. MAJBRUCH
MIODOWA 14.

Wyprzedaż letniej konfekcji męskiej
Ceny o 25% zniżone
S. STRASSBERG, UL. FLORJAŃSKA L. 6

USZCZELNIENIA

USZCZELNIENIA skórkowe, fibrowe i gumowe
H. SPIRA
Zwierzyniecka 23 Telefon 4394

WITRAŻE

T. Zajdzikowski
św. Jana 30.

WODY MINERALNE

Woda gorzka
„AMERA"
wyrobu fabryki
K. Rząca i Chmurski
ul. św. Gertrudy L. 4
Najlepszy środek przeczyszczający!
Do nabycia w aptekach, droguerjach i t. p.

WÓDKI I WINA

T. CIEŚLIŃSKI i Ska
Florjańska 11 (wchód od Tomasza)
Sprzedaż detaliczna win i wódek po cenach hurtownych

Federowicz i Palugyay
Podwale 6. Tel. 123
wytw. win musuj. i hurt. handel win, wina mszalne z wł. winnic

WYSTAWA ARTYSTYCZNA

SALON SZTUKI
Szpitalna 40, telefon 2486.
Meble artystyczne,
Dywany perskie,
Obrazy — Antyki.
Bronzy — Rzeźby.

WYROBY DREWNIANE DO BATIKOWANIA

Wiktor Wanderer
ul. Szewska 21
Tel. 3520.

WYROBY KOSZYKARSKIE

SYNDYKAT KOSZYKARSKI S. A.
Szczepańska 1, tel. 1493.

WĘGIEL DRZEWO

A. BLUMENFELD
Pawia 12. Tel. 59
dostarcza hurt. i detail węgiel z pierwszorzędnych kopalń górnośląskich i kraj.

Sprzedaż i zastępstwo węgla wyłącznie Jaworznickiego
A. GROSS i SYN
Pawia 7 Telef. 1436

Główne składy węgla i drzewa
Dra Fr. Jelonka i Sp.
Pawia 5. Tel. 174.
Zast. węgla Jaworznickiego.

Jan Kwiatkowski
Zwierzyniecka 19. Tel. 79 albo 1403
Najlepsze gat. węgla i drzewa.

POLSKI TARG
Składy węgla górnośląsk., kraj., brykietów i drzewa przy ulicy Pawiej. Biura Potockiego 3, tel 87.

WĘGIEL ŚLĄSKI i KRAJOWY
dostarcza wagonowo
POLSKA SPÓŁKA WĘGLOWA
Andrzeja Potockiego 8. — Tel. 4075.

ZAKŁADY FOTOGRAF.

Najtaniej wykonuje w 5 minutach fotografje do legitymacyj, paszportów i t. d.
Zakł. fotogr. „ERNA"
Starowiślna (plac Wielopole)

St. Stadler
dawniej B. Henner
Szewska 27.

ZAKŁADY KRAWIECKIE

Henryk Blatt
Szewska 18.

MARCIN CZAJA
MIKOŁAJSKA 11.
Magazyn sukien męskich

SPÓŁKA krawiecka W. Filipkiewicza i T. Bętkowskiego, ulica Florjańska L. 57. Magazyn sukien męskich. Skład materjałów angielskich i krajowych.

J. GAGATEK
Hotel Saski, tel. 4011.

Zakład krawiecki damski i męski
J. Kumala
ulica Szczepańska L. 11.

ANTONI MALARZ
Grodzka 59, II. p.
SKŁAD SUKIEN MĘSKICH.
Ulgi w spłacie!!!

Fr. Mecnarowski i J. Aksak
Sławkowska 25.

ZAKŁADY KRAWIECKIE DLA PAŃ

25% taniej
wykonuje
Zakład krawiecki męski i damski
J. GAJDA
Dębniki Rynek 9

W. Węglarski
Gołębia 5. Tel. 1518.

ZAKŁAD POJAZDÓW

wynajmuje na śluby, wycieczki i do dworca kolejowego
T. ŻEGLIKOWSKI
Karmelicka 45. Tel. 69.

ZAKŁADY TAPICERSKIE

W. KAPELA
SZCZEPAŃSKA 3.

FRANCISZEK ŻAK
DŁUGA 25.

ZEGARMISTRZE

JÓZEF CYANKIEWICZ
SŁAWKOWSKA 1.

„OMEGA"

ŻELAZO

KARNISZE MOSIĘŻNE
najtaniej
S. BREIT, ul. Sienna 1

Łopaty stalowe
Kres S. A. Biała (ad Bielsko)

PODKOWY
gotowe i półfabrykaty
Kres S. A. Biała (ad Bielsko)

ZAKŁADY POGRZEBOWE

Zakład pogrzebowy
ONUFREGO FIUTA
Grzegórzecka 7, tel. 4105
vis à vis Collegium medicum.